

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

POTOVANJE HENDERSONA V PARIZ

Priprave za svetovno razorožitveno konferenco — Pravi pomen pomorskega sporazuma treh držav

London, 14. marca. Kakor poroča glasilo delavske stranke »Daily Herald«, bo ob koncu prihodnjega tedna zunanji minister Henderson ponovno odpotoval v politični misli v Pariz. Njegovo potovanje bo v zvezi z zborovanjem panevropske komisije, ki se prične 24. t. m. Zanimivo je, da je v četrtletni glavni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond dosel v London, da se posvetuje z angleško vlado o pripravah za svetovno razorožitveno konferenco. Bržkone namerava Anglija podvzeti pobudo pri diplomatskih pripravah za to konferenco. Za Anglijo je postala neobhodna potreba uspeh svetovne razorožitvene konference, kakor jasno kaže spomenica o mornariških pogajanjih s Francijo in Italijo. Prvi lord admiraltete Alexander je v debati o mornariškem proračunu v spodnji zbornici jasno namignil, da je napetost med Francijo in Italijo gle-

de na vprašanje podmornic samo začasno odstavljena z dnevnega reda. Prav tako je izrazil bivši kolonialni minister Amery kot govornik konzervativne opozicije resne pomisleke, češ, da se je treba vprašati, ali ni morda Anglija preveč žrtvovala za svojo lastno varnost, ko je prevzela vlogo poštenega posredovalca za dosego sporazuma. Nadalje je poudarjal, da se je po vojni izvrševalo razoroževanje v bistvu le enostransko, torej v škodo Anglije.

V pisanju raznih listov se nadalje jasno opaža presenečenje, ki ga je izzvala bistvena vsebina pomorskega sporazuma treh evropskih pomorskih držav zaradi njegove nepopolnosti. Opaža se skrajno nerazpoloženo, ker se zgovornosti angleških posredovalcev ni posrečilo pregovoriti Francije k opustitvi njenih zahtev glede na vprašanje podmornic. Dejanski sporazum ni bil sklenjen do 1. 1936, tem-

več samo za dve leti, torej do časa, ko bo omogočil uspeh ali neuspeh ženevske razorožitvene konference jasno sliko položaja. Razen tega tudi graja v političnih krogih, da prehaja angleška spomenica na zelo rahel način preko načelnega problema paritete med Francijo in Italijo, ki se more smatrati še vedno kot nerešen. Zato obstoja naziranje, da pomeni dogovor treh evropskih pomorskih sil samo dveletno prekinjenje grajenja vojnih ladij in da se bo zaključilo delo zopet pričelo v Ženevi 1. 1932.

Na podlagi vsega tega sklepajo v političnih krogih, da je vse to vzrok živahne delavnosti zunanjega ministra Hendersona in da je razorožitveno vprašanje v enaki meri kakor pan-evropsko vprašanje, ki je za Anglijo prav za prav samo teoretičnega pomena, povod novemu potovanju Hendersona v Pariz.

Prof. dr. Murko med svojimi kolegi in učenci

Proslava 70letnice rojstva prof. dr. Matije Murka na Karlovi univerzi v Pragi

Praga, 13. marca. Dekanat filozofske fakultete Karlove univerze in ravnateljstvo seminarja za slovanstvo filologijo sta priredila v sredo popoldne svečano zborovanje ob priliki 70letnice prof. dr. Matije Murka.

Zborovanje je otvoril dekan filozofske fakultete prof. dr. Miloš Weingardt, ki je v svojem govoru naglašal, da pri proslavi jubileja odličnega člana in obenem častnega doktora Karlove univerze ne gre za običajno jubilejno slavo, temveč za ocenitev duhovnih vrednot, ki so v sedanjih dobi tako malo popularne. Prof. Murko ni samo učitelj, temveč tudi neumoren govornik, ki se ne zadovoljuje s samim čitanjem svojih predavanj, temveč v prvi vrsti vpliva z živjo in jednato besedo. Murko, ki je temeljno združil svojo znanstveno stroko z bridko sedanjostjo, je uvedel v praško seminarjo prako nov slog. Poskrbel je namreč, da je postal seminar v najširšem pomenu besede središčem slovenskih filoloških študij, kar se je pokazalo deloma na znatnem razširjenju knjižnice, deloma pa v porastu števila slušateljev, ki jih je bilo 1. 1928 že 514. Tudi preselitev slovenskega seminarja v novo poslopje je bila sad neumornega Murkovega prizadevanja, ki pa s tem še nikakor ni končano. Po svojem novem umevanju slovenske filologije se je jubilar celih 40 let dosledno oziral na celoto, na vse izraze in elemente narodnega življenja. S tem programom je soustanovil »Slavijo« in določil smernice kongresa slovenskih filologov v Pragi, čigar uspeh je v veliki meri Murkova zasluga. V jubilaru lahko vidimo čudovito intezo romantika z realizmom, v katerem se združuje razumski element s čustvenim. Potem je prešel govornik na karakterizacijo prof. Murka kot jezikoslovca in je naglašal zlasti njegove sistematične stike z živimi slovenskimi jeziki in sploh vitalnost njegovega dela, ki bo ostalo bogata podlaga študij še več desetletij.

Portret Matije Murka kot literarnega zgodovinarja je klasično naslikal prof. dr. Jurij Horak, ki je naglašal, kako je začel Murkovega delovanja v tesni zvezi z izrednim razmahom slovenskih filoloških študij v Evropi v preteklem stoletju, s študijami ljudske literature in ljudskega življenja vobče. Iz tega ozračja je vzklilo prvo Murkovo delo »Zgodovina sedmerih modrijanov«, ki že kaže nekatere tipične znake njegovega celotnega literarno zgodovinskega delovanja. To je zlasti široko obzorje, podrobno znanje ljud. literatur, vtisnjeno v okvir vsega kulturnega razvoja. Murko je s svojim nazorom o slovenskih zadevah

realist Havličkovega kova, kar se kaže tudi v njegovem presojanju Kollarove slovan- ske vzajemnosti. Potem je omenjal govornik jubilarntova potovanja v Sandžak pred vojno, ki so bila za slovenski študij pijonirskoga pomena. Murko je bil namreč prvi, ki se je po dolgem času pečal z jugoslovensko epiko iz lastnega vidika, ki je prvič po dolgem času zopet videl, kako živi ta poezija na kmetih. Te študije sploh se niso končale, nasprotno, z lanskega potovanja je prinesel Murko mnogo novega materiala, ki ga hoče v krepki veri v svoje neomajno zdravje obdelati v obširnem delu o jugoslovenski epiki. Niti pri bežni oceni Murkovega življenjskega dela ne smemo pozabiti njegovega neumornega delovanja na polju bratske slovanke vzajemnosti, ki bi zahtevalo skoraj statistično pojasnilo, enako kakor ne moremo dovolj hvaležno omenjati učinkovitosti vpliva njegovih osebnih stikov, kar se je tako uspešno pokazalo na filološkem kongresu v Pragi. Isto velja o Murkovem delovanju v češko-slovaško-jugoslovenskih stikih, ki so postali po njegovi zaslugi izredno intenzivni.

Po Horakovem predavanju je stopil v predavalnico sam prof. Murko, ki so ga navdušeno pozdravili. Sledile so čestitke delegatov. Prvi je čestil jubilarntu v imenu III. razreda Češke akademije znanosti in umetnosti prof. Pastnek, za njim je pozdravil jubilarnta v imenu slovenskega zavoda prof. Polivka, v imenu francoskega inštituta in francoskih slavistov mu je čestital prof. Fichelle, v imenu Jednote čeških filologov in kluba modernih filologov prof. dr. Janko, v imenu konfederacije duševnih delavcev tajnik Vreštal, v imenu ukrajinskega historično-filološkega društva prof. dr. Kolesa, v imenu ruskih učencev v zastopstvu prof. Kzewettra prof. Okunev, v imenu filološkega fakultete ukrajinske univerze v Pragi prof. Dorosenko in v imenu mlajših Murkovih sodelavnikov in učencev prof. dr. Petira.

Za čestitke in pozdrave se je zahvalil jubilarnt v daljšem, s humorjem prepletenem govoru, v katerem je izrekel iskreno za-hvalo vsem kolegom, sodelavnikom in zastopnikom drugih slovenskih narodov, ki so ga prišli pozdraviti. Dejal je, da se smatra vedno za zobček velikega kolesa znanstvenega in narodnega življenja. Slovanke narode je proučeval s slovenskim srcem in delal za njih razvoj. Posebno je bil vesel razmaha slovenskega seminarja in njegova edina želja je, da bi se visokosolski sluša-telji bolj posvečali praktičnim študijam slovenskih jezikov in literature.

Pred volitvami v Španiji

Skupen nastop republikancev in socialistov pri občin-skih volitvah — Nesoglasja med monarhisti

Madrid, 14. marca. Dne 12. aprila bodo v Španiji prvič po 8 letih zopet volitve. Čeprav se bodo volila samo nova občinska zastopstva, bodo te volitve morda večjega pomena kakor pa poznejše volitve v ustavodajno skupščino. Volitve v ustavodajno skupščino se namreč levičarska opozicija ne bo udeležila ter se bo vršila samo boj med stari konservativci in liberalci, do čim bo 12. aprila prišlo do resne borbe med vsemi strankami. Tega dne bodo namreč preštet glasovi pod diktaturo močno ojačene levice in šlo bo za to, da pride cela vrsta velikih mest ter astursko premo-govno ozemlje v roke republikansko-socialistične večine. V malih mestih in na de-želi se bo pač republikanski pokret v manjši meri pokazal, ker ima monarhistični režim tam še prevelik vpliv. Glede na sporazum med republikanci in socialisti so razvile tudi monarhistične stranke

živahno delavnost, da bi došlo do njihovega skupnega nastopa pri volitvah 12. aprila. Za Madrid je bila že postavljena enotna kandidatska lista, ki pa sprito razpolo-ženja v prestolnici kljub temu nima pričakovati velikega uspeha. Prav tako se zdi, da je došlo do sporazuma med monarhisti tudi v Kataloniji in drugih krajih države. Nasprotno med stari strankami so pa vendar še preveliki, da bi se mogel pričakovati znatnejši uspeh. Mnogo nesoglasij je povzročil nastop monarhistične unije, v kateri so združili ostanki svoje-časno od Primo de Riviere ustanovljene patriotske unije. Tako tudi v Madridu ni bila monarhistična unija pritegnjena na enotno monarhistično kandidatsko listo. Stari liberalci in konservativci upajo, da si bodo malenkostni uspeh pač sami mogli deliti.

Izgredi brezposelnih v Nemčiji

Berlin, 14. marca. Na delavskem uradu v Spandau-u je prišlo včeraj popoldne pri plačevanju podpor za brezposelne do velikih izgrediv med narodnimi socialisti in komunisti, pri čemer so se politični nasprotniki izdatno obdelovali z gumijevkami, noži in drugim orožjem. Enajst oseb je bilo obtoženo poškodovanj, 14 narodnih socialistov, ki so izgrede izzvali, je policija aretirala. Le z največjo muko je bil zopet napravljen red in mir.

Nevarna eksplozija bencina v Berlinu

Berlin, 14. marca. V Neufriedrichstrasse je nastala včeraj težka bencinska eksplozija, ki jo je povzročil sod bencina. Z velikega tanka za prevažanje bencina se je pre-vrnil sod bencina, ki se je zadel v nasproti prihajajoči avtomobil ter se užgal zaradi isker in izpuha. Par sekund pozneje je sod eksplodiral, takoj nato pa je eksplodiralo tudi ostalih 3000 litrov bencina na tanku. V zrak je švignil 20 m visok plamen ob fasadi neke hiše, kjer je takoj zažgal vse lesene okvirje cken. Gasilci, ki so bili že par minut pozneje na mestu, so mogli rešiti hišo. K sreči ni bil nihče ranjen.

Pred splošno stavko v Franciji

Pariz, 14. marca. Dočim so francoski rudarji, ki so v splošni delavski organizaciji, sklenili, da bodo proglasili svojo splošno stavko 30. marca, če do tedaj ne bo dosežen sporazum v medzmednem sporu, je zveza komunističnih rudarjev sklenila včeraj, da bo izvedla splošno stavko že 16. marca. Dvomljivo pa je, ali se bodo njihovega pozivu odzvali delavci v večjem številu.

Manevri angleške mornarice

Rim, 14. marca. Med Malto in Aleksandrijo se vršijo kombinirani manevri sredozemske in atlantske angleške mornarice. Pri teh vajah preizkušajo predvsem nov tip torpeda.

Velika dedščina papeža

Rim, 14. marca. V Livornu so v navzočnosti oblasti in upravnega zastopnika Pacellija kot zastopnika Vatikana odprli oporo angleškega plemiča Patea, ki je imel papeški viteški red. Pate je zapustil ogromno premoženje 12 milijonov lir papežu Piju XI. Pravni zastopnik Pacelli je prevzel oporoko s pridržkom, da bo pristal papež nanjo. f

Sodna praksa rimskega izrednega tribunala

Rim, 14. marca. Izredno sodišče za zaščito države je obsodilo nekoga Arduina Ceramellija zaradi protifašističnega delovanja na 12 let in šest mesecev ječe, dasi mu ni moglo dokazati delovanja, zaradi katerega je bil obtožen. V utemeljitvi razsodbe navaja sodišče, da se more iz delovanja obtoženca sklepati, da je nameraval ustanoviti novo stranko.

Protizidovske demonstracije v Temešvaru

Bukarešta, 14. marca. Včeraj je prišlo na tehniko v Temešvaru do protizidovskih demonstracij, pri katerih so nekoga židovskega slušatelja nasprotniki težko poškodovali. Profesorski kolegi se je kmalu nato sestel k sebi in sklenili, da bo naredil najostrejšo ukrepe proti kršitvam miru. Dija-ki so nato sklenili v protest proti temu sklepu proglasiti enodnevno stavko in se jutri ne bodo udeležili predavanj.

Stavka trgovcev zaradi previsokih davkov

Bukarešta, 14. marca. V Gjurgtju so pričeli tamošnji trgovci s tridnevno protestno stavko proti previsokim davčnim bremenom. Vse trgovine bodo tri dni zaprte, v četrtek so priredili tudi trgovci v Jassyju dobro obiskano protestno zborovanje proti previsokim davkom, kjer so isto-tako grozili, da bodo trgovci pričeli stavkati. V času protestnega zborovanja so bile vse trgovine v Jassyju zaprte.

Italijanski deficit

Rim, 14. marca. Iz proračuna, ki ga je sestavilo finančno ministrstvo za 1. 1931-32, je razvidno, da računajo s primanjkljajem 576 milijonov lir. Ta primanjkljaj izvira od padeža dohodkov iz neposrednih davkov in monopolnih dohodkov. Dejanski proračun bo znašal svedoča najmanj eno milijardo lir.

Poplave

Beograd, 14. marca. Beograjski listi poročajo o velikih poplavih v mnogih krajih države. Zlasti Sava še vedno narašča in je že poplavlila mnoge vase ob svojem dolnjem toku. Velike škodo so poplave povzročile zlasti v okolici Stare Gradške, močno pa so ogrožene tudi vase Davor, Oratica, Mačkovec in Dolina. Iz Sremske Mitrovice poročajo, da je vsa Matva pod vo-do in da so mnogi kmetje že zapustili svoja bivališča.

Odlikovanje češke gledališke umetnice

Beograd, 14. marca. Pri snočni predstavi »Morala gospe Dulske« v Narodnem gledališču je po II. dejanju upravnik gledališča g. Predič izročil češkoslovaški gledališki umetnici Mariji Hübnere, ki gostuje v Beogradu red sv. Save III. stopnje, s katero jo je odlikoval Nj. Vel. kralj. Obdobjeno ji je ob tej priliki priredilo živahne ovacije in poklonjenih ji je bilo tudi mnogo šopkov.

Razstava živine v Novem Sadu

Novi Sad, 14. marca. Danes je bila tu otvorjena velika živalska razstava. Razstavljena je 1400 glav živine, prašičev, ovc in konj. Največ so razstavile naše zadruge. K otvoritvi je prispele tudi 400 seljakov iz okolice Kragujevca.

Justifikacija treh morilcev

Beograd, 14. marca. V Giljanju bo te dni izvršena justifikacija Trajka Zdravkovića, Osmena Zekovića in Zorke Pavčevića. Vsi trije so umorili moža Zorke Pavčevića, da bi se mogla poročiti z Zdravkovi-ćem. Osmen Zeković je izvršil umor za nagrado 500 Din, dočim sta mu Zdravković in Pavčevića pri tem pomagala.

Samomor poštnega uradnika

Beograd, 14. marca. V Rajli je izvršil samomor predstojnik tamošnje pošte Svetozar Milovanović, ki ga je davi našel sluga mrtvega v pisarni. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen.

Rusko vino na Reki

Sužak, 14. marca. Sovjetski dumping se opazi tudi v Italiji. Tako prodajajo na Reki že rusko vino, ki ima 10 do 14 odstotkov alkohola. Na Reki pričakujejo tudi prihod ruskega parnika »Zemlja«, ki bo pripeljal milijon litrov vina. V najkrajšem času bo sta došla dva parnika tržaškega Lloydja z 800.000 litri ruskega vina.

Nesreča čl. letala

Praga, 14. marca. Pri Strakoniceh se je pripetila včeraj težka letalska nesreča. Zaradi defekta v motorju je moralo neko letalo 1. letalskega polka za slišno pristati, pri čemer je zadelo v drevo, nakar se je razletel rezervar za bencin. Pilot in opazovalca so potegnili kot zlogleni trupli izpod rasviala.

Veličanstvo ljubezen

Ogromni stroški za popravo katedrale v Reimsu

Paris, 14. marca. Za popravilo glavne in obeh stranskih ladij svetovno znane katedrale v Reimsu, ki so jo porušili Nemci med svetovno vojno, so potrošili 22 milijonov frankov, k čemur je prispevala država dve tretjini, ostalo tretjino pa je poklonil Rockefeller.

Novo francosko zrakoplovno društvo

Paris, 14. marca. V Parizu se je vršila včeraj ustanovna skupščina novega društva, ki ima namen izpopolniti zračne prometne zveze med Francijo in njenimi kolonijami, ki ima za cilj napraviti iz Francije s 40 milijoni prebivalci svetovno državo 150 milijonov prebivalcev. V novem društvu so mnoge najuglednejše osebe iz francoskega znanstvenega sveta.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 25.2475, New York 519.675, Brusel 72.45, Milan 27.225, Madrid 56, Amsterdam 208.31, Berlin 123.715, Dunaj 73.07, Sofija 3.765, Praga 15.3975, Varšava 58.20, Budimpešta 90.615, Bukarešta 3.09.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Pariz 20.3375, London 25.2475, New York 519.675, Brusel 72.45, Milan 27.225, Madrid 56, Amsterdam 208.31, Berlin 123.715, Dunaj 73.07, Sofija 3.765, Praga 15.3975, Varšava 58.20, Budimpešta 90.615, Bukarešta 3.09.

Skrivnostni umor v Newyorku

Newyork, 14. marca. Newyorksko javnost je razburil nov umor neznanega dekleta, ki je bil izvršen najbrž že pred meseci. Policija je našla namreč v bližini mesta na močvirnatih tleh okostje deklice, ki je moralo ležati tam kaj že dolgo, ker je truplo že zelo razpadlo. Zato bo tudi identifikacija najbrž zelo težka. V javnosti domne-vajo, da je ta umor v zvezi z nedavno afero plesalke Vivian Gordon.

Banovinski popisni odbor

K zakonu o ljudskem štetju in popisu gospodarstev ter živine, ki bo 31. marca, je izšel tudi pravilnik, po katerem bo vodil popisovanje v dravski banovinski oddelki splošne državne statistike preko statističnega urada v Zagrebu. Popisovanje odnosno štetje bodo nadzirali banovinski popisni odbori, okrožni inspektorji in okraj-na glavarstva. Organi popisovanja so občinske oblasti, občinski popisovalni odbori in popisovalci. V vsaki banovini mora dolo-žiti ban banovinski popisni odbor, ki bo kot rečeno nadziral ljudsko štetje ter popisovanje gospodarstev in živine.

Ban dravske banovine dr. Drago Marušić je že imenoval banovinski popisni odbor. Pedesetnik odbora je ban sam, člani pa župnik Ivan Barle, zdravnik dr. Vinko Gregorič, industrijalec Rado Hribar, vpo-kojeni šolski ravnatelj Ferdo Juvaneč, stolni župnik dr. Tomaž Klinar, veletržec Aleksander Knez, pasar Ivan Kregar, vpo-kojeni gimnazijski ravnatelj dr. Josip Pi-penbacher, ključavničarski mojster Josip Rebek, vpojojeni finančni delegat dr. Ivan Rupnik, vpojojeni šef kmetijskega oddelka Ivo Sanein, vpojojeni načelnik železniške direkcije Ernest Vargason, vpojojeni viš. šolski nadzornik Josip Wester in načelnik občega oddelka banske uprave dr. Fran Vontina.

Oprostilna razsodba v procesu Plemelj-Pustoslemšek

Nadaljevanje in zaključek zanimive obravnave o lovskih in ribarskih aferah — Nove podrobnosti in zadnje priče
Razlogi oprostilne razsodbe

Ljubljana, 14. marca.

V naslednjem objavljamo poročilo včerajšnje razprave pred sodiščem v procesu g. Plemelja proti gg. Rastu Pustoslemšku in Kendi. V nadaljnjem zaslišanju je pri dopolnodanski razpravi izpovedal priča dr. Dolinar, banki svetnik in bivši oblastni referent za ribarstvo, da je pri nakupu ribolova Lazarijevega g. Plemelj kazal isto vneto kakor v drugih zadevah in da je ta ribolov danes v rokah banovine. Oblastni odbor je potem ta ribolov na predlog privatnega tožitelja dal na razpolago dvoru.

Na ribolov v Bohinjski Savi, kolikor je njemu znano, Plemelj osebno ni imel nobene ingerence in je tudi ni kazal, ni pa seveda mogel videti v njegovo notranjost. Ta ribolov je bil potem urejen popolnoma po predpisih in je bil dovoljen le sportni ribolov. Predvsem je šlo, da se zaščiti površini. Vrhovno nadzorstvo nad tem ribolovom bi po predlogu imel prevzeti Plemelj, ker je poleg bival na Bledu.

Da je bil edino obtožencu Kendi v vsej tedanji oblasti odvzet samosvoji ribolov, se je to zgodilo ne zaradi njegove osebe, temveč zato, ker je oblastni odbor polagal posebno važnost na njegov samosvoji ribolov za tujski promet. Ako bi takrat, ko se je izdal odlok o tem, vedel za vse, kar je zvedel po dražbi Kendinega ribolova od obtožence g. Pustoslemška, bi bil oblastnemu komisariju odsvetoval, da se odlok izda in sicer ravno zato, da si ne bi javnost tega odvzema razlagala, kakor se je pozneje zgodilo, čeprav je bil prepričan, da je odvzem stvarno in pravno pravilen in upravičen. Znano mu je, da je privatni tožitelj kot odposlanec oblastnega odbora 31. maja 1929 vlagal mladice, torej dva dni potem, ko je bil odlok izdan. G. Kendi je bil obnem z dostavitvijo odloka obveščen, da bo oblastni odbor sedaj skrbel za vlaganje mladice in sploh, da se bo njegov ribolov upravljal, kakor odgovarja predpisom.

Obtoženec g. Pustoslemšek je bil ugotovil, da je privatni tožitelj vlagal že koncem maja mladice, torej 14 dni prej, ko je bil še lastnik g. Kendi.

Obtoženec g. Kendi je pripomnil, da je privatni tožitelj poslal k njemu nadričnika Slanovca, ki mu je sporočil, da ga dvor pošilja in mu naroča, da se v jezeru ne sme ribariti kakor doslej. Jaz sem Slanovcu, je nadaljeval g. Kendi, odgovoril: »Vi niste od dvora poslanec, in sem ga na kratko odpravil. Če po ure se je Slanovec vrnil, češ, da mu je prinesel sporočilo v imenu dvornega ravnatelja lovišč g. Plemelja. G. Kendi je pustil tudi po neki državni osebi telefonično vprašati o tem g. podpolkovnika Pogačnika, ki mu je odgovoril, da g. Plemelj nima v imenu dvora ničesar odrediti, temveč naj se briga samo za svoje ribe in koze.

Zastopnik obtožencev dr. Švigelj je ugotovil, da je svojčas g. Kendi, ko se je grajalo, da je njegovo gospodarstvo v ribolovu pomanjkljivo, izjavil, da je pripravljeno, storiti vse, kar se mu bo predpisalo.

Ribe vališče v Bohinju

Riba Ivo Sanein, bivši načelnik kmetijskega oddelka, je slišal od tedanjega pokrajinskega namestnika g. Hribarja, da se dvor zanima za vališče v Bohinju, ki je bilo tedaj pod ingerenco kmetijskega oddelka, čigar šef je bil. Ker je na drugi strani slišal, da se tudi g. Plemelj osebno zanima za vališče in ribolov, se je osebno zanimal pri ministru v Beogradu in zvedel, da se dvor prav nič ne zanima za vališče, pač pa kvečjemu za ribolov v Bohinju. Zato je ostalo vse pri starem.

L. 1925 je kot šef kmetijskega oddelka dobil poziv, naj odda vališče in ribolov v Bohinju Šumarski direkciji v Ljubljani. Tedaj je to odsvetoval, češ, da obstoja nevarnost, da pride vse skupaj preveč pod privatni vpliv neke osebe, ki se posebno zanima za oboje. Zvedel je namreč od inž. Rejea, inž. Rustje in mnogih drugih, da se g. Plemelj posebno zanima kot privatnik za vališče in ribolov v Bohinju. Zato je takrat ostalo vse pri starem. Sedaj ima vališče kmetijski oddelki pri banki upravi.

Privatni tožitelj g. Plemelj je nato izjavil, da se je zanimal za bohinjsko vališče, ker ga je hotel pravilno in strokovnjaško urediti. Ako so ljudje drugače govorili, je vzrok ta, da nima navade razlagati ljudem svojih programov. Preden je prevzel vališče v Bohinju, je bilo nestrokovnjaško urejeno in je bil upravičen nastopiti proti temu, ker je bilo mnogo zanemarjeno.

Priča g. Sanein je ogorčeno prekinil tožitelja Plemelja in vzkliknil: To je incinacija, s katero moram obračunati. Na ugovor privatnega tožitelja, da se do tedaj, ko je kot oblastni ribarski izvedenec prevzel v oskrbo vališče v Bohinju, torej skozi celih šest let, ni prav ničesar ukrenilo, da je vališče zanemarjeno kljub temu, da se je zapravilo zanj veliko denarja in dela, izjavljam odločno, da to ni res, da se je storilo več, kakor je bilo mogoče pri tedanjih proračunskih možnostih in pri tedanjih bornih kreditih, ki jih je kmetijski oddelki dobival na razpolago v te svrhe. Zgodilo se je vse, kar je bilo mogoče. Vališče je bilo oskrbovano po prvem najboljšem tedanjem slovenskem ali celo tudi jugoslovanskem strokovnjaku prof. Franketu, ki je za to izvečal tudi inž. Rejea, ki je vodil ribje vališče in ga še danes vodi. Vse je torej neresnično, — je vzkliknil priča obrnjen proti g. Plemlju, — kar hoče privatni tožitelj naprtiti tedanjemu kmetijskemu oddelku, čegar šef sem bil. Za vsak posamezen najmanjši kredit je bilo treba posebnih intervencij in prošnji, ko pa je oblast prevzela ribogojstvo v roke, je dovolila zanj kar cela 2 milijona Din.

Lev v Mojstrani

Posestnik in trgovec na Dovjem g. Zupan je izpovedal, da sta l. 1929, ko je lov občinje Dovje prišel zopet na razgovor zaradi podaljšanja zakupa, bila postavljena dva odseka, eden za občino in drugi za občinsko zajednico, ki naj prouči pogoje podaljšanja. Oba odseka sta sklenila, naj se občinski lov dotični zakupni družbi podaljša pod pogojem, da se g. Plemelj izključi iz družbe iz lovsko-vzgojnih ozirov, ker se ni ravnal po lovskih principih in je veliko preveč obstreljeval, kakor se je splošno govorilo. Pozneje so dobili od sreskega načelnstva v Radovljici poročilo, da se je dal ta lov v podnajem upravi dvorskih lovišč, v zadnjem času pa so zvedeli, da je v tem delu, ki je uradno bil oddan v podzakup upravi dvorskih lovišč, lovil privatni tožitelj g. Plemelj sam in njegovi prijatelji.

Ob 1. popoldne je odredil sodnik opoldanski odmor in obravnava se je nadaljevala.

Popoldanska razprava

se je nadaljevala ob napetem zanimanju občinstva, ki je zopet do zadnjega kotička napolnilo sodno dvorano. Kot prvi je bil zaslišan banki svetnik dr. Logar, ki je izpovedal, da je bil g. Plemelj imenovan za ribarskega izvedenca na podlagi prošnje. Da se je, tudi inž. Jelačin polegaval za to mesto, mu ni znano. To je zvedel šel pozneje.

Magistratna uradnica Ksenija Kotušek je na vprašanje, če ji je znano, da je Plemelj pošiljal na dvor poročila o ribolovu izpovedala, da je pač večkrat pisala slična poročila, ne more pa se spominjati kaj.

Posredovanje pri

oblastnem komisariju

Priča polkovnik Milojevič je bil zaslišan o razgovoru s oblastnim komisarijem, ko je šel s Pustoslemškom intervenirati zaradi Kendinega ribolova.

Sodnik: Ali je res, da je vas Plemelj po razgovoru na banki upravi pri oblastnem komisariju poklical v stran in vam ponudil ribolov, kjerkoli ga hočete?

Polkovnik Milojevič: Ko sva prišla z g. Pustoslemškom od velikega župana, sva šla k oblastnemu odboru, kamor naju je poslal g. veliki župan, češ, da je oblastni komisar bolj poučen in tudi kompetenten. V pred-sobi oblastnega komisarja sta Plemelj in Pustoslemšek imela kratak, precej oster razgovor, ki ga nisem razumel, ker sta zame prehitro govorila. Nato sva šla k oblastnemu komisariju dr. Natlačenju in tam je Pustoslemšek pojasnil celo zadevo. Poklican je bil tudi referent dr. Dolinar. Ko sva zopet odhajala, me je na hodniku prestregel Plemelj in na kratko dejal, da mi bo že dal kakšno vodo za ribolov ako hočem. To sem razumel kot ironično opazko. V tem smislu sem potem tudi svo zadevo pojasnil Vladimirju Kapusu in nič drugega. Pogovor z oblastnim komisarijem sem razumel tako, da je oblastni komisar o stvari dobro poučen in da je na podlagi spisov navedbe g. Pustoslemška pobijal.

Na vprašanje, če je g. veliki župan po prečitanih spisov, rekel »To je res škandal«, je priča izjavil, da se ne spominja, da bi g. Pustoslemšek velikega župana o zadevi informiral. Spominja se samo, da je veliki župan rekel: »Če je to res, potem je pa Plemelj obsojati«.

Priča g. Zupan je na vprašanje, če mu je znano, da je občina Dovje odstopila lovstva dvorski upravi in da je dobil lov v podzakup Plemelju, izjavil, da mu to ni bilo znano.

Pustoslemšek: Ugotavljam, da dvorna uprava ni prav nič vedela za to transakcijo družbe »Mojstrana« ali kakor se že imenuje. O tem imam na razpolago dokaze.

Priča Anton Sivie, šumarski svetnik in referent za lovstvo, je izpovedal, da mu je povedal Leon Savta, ko se je prvič govorilo o snežniškem lovu, da se zanj zanima tudi Plemelj.

Odkod ribe za »Ribo«

Priča Josip Ogrinc, poslovodja trdke »Riba«, je na vprašanje sodnika, odkod je ta trdka dobivala divjačino, odvrnil, da jo je dobivala od raznih dobaviteljev. Na vprašanje, ali je dobivalo podjetje ribe iz kakih lovišč pod vodstvom Plemelja, je odgovoril, da jih je prejemalo tudi iz Mojstrane od gozdarskega mojstra Robiča.

Na vprašanje, ali mu je znano o kakem incidentu na meji pri prevozu rib iz Trsta, je odvrnil, da ne ve ničesar. Sam je šel parkrat z avtomobilom preko meje po ribe, nikdar pa niso prišle ribe po nelegalnem potu. Kadar so ribe prišle ob času prepovedi ribolova iz Bohinja v podjetje »Riba«, je bilo vedno priloženo uradno dovoljenje sreskega načelnstva.

Zagovornik dr. Švigelj je vprašal pričo, kako je bilo s kopanjem jarka v Mengšu, ali je tedaj naročil Plemelj, naj se ribe, ki bi se morda pri tem dobile, pošljejo v Ljubljano v podjetje »Riba«.

Priča je izpovedal, da se je nameraval tamošnji ribnik izpustiti za graščina Apfalterja ni pustila. Dobili niso takrat nobenih rib in zato jih tudi niso mogli poslati v Ljubljano.

Dr. Švigelj je ponovil vprašanje, ali je Plemelj naročil, naj se ribe odposljejo v Ljubljano, če bi se dobile, ali ne.

Priča: G. Plemelj je samo rekel, naj bi poskrbel, če bi dobil kakke ribe, da bi se poslale trdki »Riba« v Ljubljano. Ker jarka graščina ni pustila izkopati in ribnika

izpustiti, se tudi ribe niso mogle poloviti in za to niso bile nobene poslane v Ljubljano.

Dobičkanosnost ribolovov

Priča Rado Hribar, tovarnar, je najprej pojasnil, kako je s svojim svakom Plemeljem dobil v zakup snežniški ribolov kneza Schönburg-Waldenberg. Pri tem je tudi pvedal, da so ribolovi dobičkanosni samo tedaj, če se ribe love na veliko z mrežami, dočim je pri sportnem ribolovu samo izguba.

Zagovornik dr. Švigelj: Če imate toliko ribolovov, ki nič ne donesajo, zakaj pa potem pridobivate vedno nove? Saj morate imeti kolosalne izgube.

Priča Rado Hribar: V Sloveniji je 80 ribolovov. S Plemeljem imava skupaj štiri, nadalje ima Plemelj enega zase in jaz posebej tudi enega. Nekateri ljudje igrajo karte, drugi plešejo, jaz pa lovim ribe.

Glede na izpoved Ivana Grebence, da je Plemelj od njega prevzel revir z motivacijjo, da ga potrebuje za dvor, je priča izpovedal, da je Plemelj tudi njemu govoril, da bo morda dvor uporabljal ribolov v Zidanem mostu. Pozneje se pa to ni zgodilo, ker ribolov za to ni bil sposoben.

Glede na zadevo ribolova kneza Windischgrätza je izpovedal, da ni bil zraven in da ni slišal, da bi bil Plemelj govoril Zagorjanovi ženi o tem, da ga potrebuje za dvor. Po njegovem mnenju bi to tudi ne imelo nobenega smisla, ker je Plemelj kupil ta ribolov že pred enim letom. Na vprašanje je tudi izpovedal, da je njune ribolove, zlasti za v Kresnicah, od l. 1924 dalje res večkrat rabil v svojih posestih.

Na vprašanje zagovornika dr. Švigelja, če plačuje kaj davkov od ribolova, čeprav so pasivni, je priča izjavil, da plačuje pač predpisane takse, pridobitine pa ne more plačati, ker so pasivni.

Priča je nadalje na lastno željo opisal tudi zadevo o prevažanju rib čez mejo z avtomobilom. Nekoč je na željo sr. adjutanta podpolkovnika Pogačnika oddal njegova sestra in soproga g. Plemelja z avtomobilom v Trst ter od tam pripeljala pet ali šest rib. Ko se je avtomobil na meji ustavil, je imel tamkaj neki član ljubljanskega Avtokluba s cariniki incident ter jim očital, da njemu delajo težave, dočim avtomobil ne pregledajo. Cariniki so pregledali tudi dvorni avtomobil ter našli v njem omenjenih par rib. Priča pa odločno zanika, da bi se Plemelj kdaj sam z avtomobilom vozil čez mejo po ribe.

Vrniški ribolov

Priča dr. G. Munda, namestnik državnega tožilca, je glede na prejšnje izpovedi predsednika Slovenskega ribarskega društva dr. Robide izpovedal, da je tudi on, ko je bil tajnik tega društva pod predsedstvom dr. Robide, večinoma sam reševal vse vloge kakor tudi dopise, ker dr. Robide večkrat ni mogel dobiti, predvsem pa zato, ker je dr. Robida to trpel in ni nikdar ugovarjal. Kar se tiče vrniškega ribolova, je graščak Galle obdržal del, ki spada pod Bistvo zase, del, ki spada pod Vrhniko, pa je dal v zakup Tršarju. Po zakonu taka delitev revirja ni dopustna in zato je okrajno glavarstvo razveljavilo pogodbo s Tršarjem, nakar je Galle pozneje odstopil vrniški del Plemlju. Ko se je Tršarju odvzel zakup, se je Galle proti temu pritožil in je odvetnik, ki je sestavljal pritožbo, v njej navedel razne očitke proti Plemlju. Ob priliki je graščak Galle naprosil pričo, naj sporoči Plemlju, da ti očitki niso njegovi osebni.

Nadalje je priča izpovedal o vrniškem ribolovu, da je slišal svoječasno, preden je prešel v Plemljeve roke, da se izrablja na neribiški način. Ne ve, ali se je s tem pritoževal tudi prof. Franko ali kdo drugi, spominja pa se, da so se nekoč v neki gostilni norčevali, da se hodijo sulci ob drstenju sprehajati na travnike, kjer jih pobijajo. SRD samo ni prevzemalo ribolovov, niti vališč, pač pa ribji odbor, ki je identičen z društvom, ali pa posamezni člani oziroma družbe. Če je Plemelj sodeloval pri izdelavi nove ribarske uredbe ali pri njeni noveli, mu ni znano.

O ribolovu od Trbovelj do Zidanega mosta oziroma, do Krškega, ki je last g. Jakla, je priča izpovedal, da ga je vzel v zakup trnkarski klub »Sava« pod Plemeljevim imenom. Ko je klub spoznal, da je ri-

bolov slab, je naprosil Plemelja, naj ga odda, in ga je Plemelj res oddal dr. Drnovšku v Mariboru. Klub je prevzel ta ribolov po dražbi, pri kateri je bil postavljen pogoj, da postane zakup obvezen teden dni po njej, ako ga odobri lastnik.

Končno je dr. Munda pripomnil, da je bila v prvem osnutku oziroma predlogu splošnega ribarskega zakona iz l. 1921 dolžba, naj se vsi privatni ribolovi odvzamejo proti odškodnini, fevdalni pa brez odškodnine za državo, ne glede na zakupne pravice.

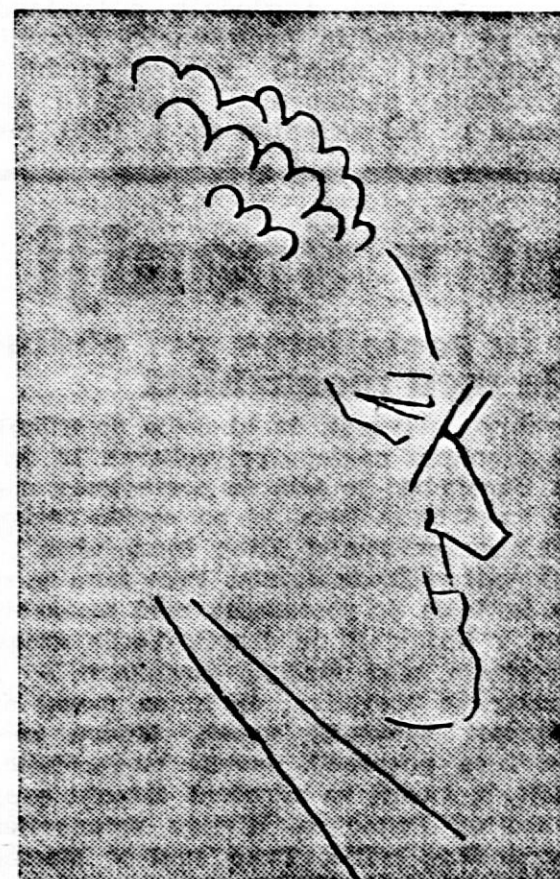
Degenerirane ribe

Priča Franc Heinrihar, industrijalec, je izpovedal, da mu je nekoč Plemelj v razgovoru dejal, da so ribe v Kokri za nič in da so degenerirane. Rekel mu je, da je degeneracijo spoznal na prevelikih glavah. Ko ga je vprašal, kako to ve, je priznal, da je lovil v Kokri. Na vprašanje, s čigavim dovoljenjem, pa je odgovoril, da je preizkušal ribe za dvor. Ker je Kokro grajal, se je priči zdelo to za malo in je razgovor kratkoma prekinil. Plemljevo izjavo pa je razumel tako, da je lovil ribe v njegovi vodi brez dovoljenja.

Zanemarjeno gospodarstvo v Bohinjski Savi

Priča Vladimir Kapus je potrdil svoje prejšnje izpovedi s pristavkom, da je podpolkovnik g. Milojevič po intervenciji skupno z ravnateljem Pustoslemškom pri oblastnem komisariju izrazil v pogovoru s pričo svoje ogorčenje nad besedami gosp. Plemelja, po katerih bi se zdelo, da se pusti g. podpolkovnik podkupiti.

Glede na to, da se vedno naglašalo, da ima Bohinjska Sava zanemaren ribolov,

je pred dvema letoma na Telovo šel nalašč gledat k Bohinjski Savi, kjer se je sestel z dvema ribičema, ki sta lovila na kapelne in ki sta mu povedala, da sta tistega dne ujela 92 izredno lepih rib. Povedala sta mu, da sta kdaj ujela že do 120 rib. Nadalje je priča še izpovedal, da sta lovišče Lancovo imela g. Resman in gosp. Plemelj. Resman je plačal, Plemelj pa ni plačal, obljubil pa je, da bo prevzel lovišče za dvor in da bo zato pustil graditi cesto na Lednico.

Priča g. Plemeljeva, soproga privatnega tožilca, je o incidentu z avtomobilom na meji pri Planini izpovedala, da je takrat, ko so šli intervenirati, da bi dobavili nekaj morskih rib iz Trsta za na Bled, imela posebno dovoljenje. Kolčina rib v tem dovoljenju ni bila navedena, tudi ne ve, kako se je dovoljenje glasilo, ker je imel dovoljenje pri sebi orožnik, ki je spremljal avtomobil.

Pekovski mojster g. Svetina, ki je bil lovski čuvaj tožilca Plemelja za lov Lancovo, je izpovedal, da mu g. Plemelj ni hotel glasom sklenjene pogodbe plačati vseh dajatev, ki so bile zgovorne za njegovo službovanje. Ko ga je nekoč opominjal v pogovoru na plačilo, mu je odgovoril: Ti hudiči! ... so mi dolžni, da jih bom moral tožiti, če nečem dobiti denar.

Zastopnik privatnega tožilca dr. Tavčar je tej izpovedi ugovarjal, češ, da nima nobene zveze s stvarjo in ima le namen očrtni tožilca.

Privatni tožilec Plemelj je izjavil, da tega ni dejal.

Sodnik: Priča, ali lahko to prisežete? Kmetič: Tudi dvakrat, če je treba.

Končno je bil priča Kmetič zaprisežen.

Vrniške konzerve

Priča g. Slapar je bila svoječasno poslovodkinja v delikatesni trgovini g. Pi-bernikove v Ljubljani in se spominja, da je privatni tožilec enkrat naročil v trgovini okrog 100 kg konzerv na svoje ime, ne ve pa, kdaj in kako je plačal. Da bi bil tedaj kdo naročil v tej trgovini kake konzerve in se potem izgovarjal, da so za dvor, se ne spominja. Ali je g. Plemelj tudi direktno v konzervni tovarni na Vrhniki naročil, ji ni znano.

Priča Josipina Prek, sedaj uradnica pri g. Megušarju, je bila svojčas pomožna knjigovodkinja v tovarni konzerv na Vrhniki in se dobro spominja, da je g. Plemelj dalje časa dolgoval neko vsoto, spominjati pa se ne more niti približno višine. Ve pa, da ga je večkrat opominjala in da do tedaj, dokler je bila uslužbena v tovarni,

dolga ni plačal. Dolg je bil imenoma vknjižen na njegov naslov. Spominja se tudi, da je bila opozorjena od ravnateljstva, da tega gospoda ne smemo tako strogo terjati, ker je to višja oseba.

Tudi ta priča je bila zaprisežena.

Priča Ivan Kmetič, upravitelj graščine Križ pri Kamniku, je izjavil: Ne vem drugače povedati kakor, da je privatni tožilec g. Plemelj lani nekoč prišel k nam v graščino Križ, občina Šinkovturn, okraj Kamnik, in tam kratkoma izjavil, da je tamošnji ribnik oziroma ribištvo v tem ribniku last banovine, ter začel kopati jarke. Tudi pozneje je prišlo med graščino in g. Plemeljem do spora v tej zadevi pred okrajnim sodiščem v Kamniku, kjer je g. Plemelj podlegel.

Nastopil je še enkrat priča dr. Dolinar in podal še nekaj dodatnih pojasnil k svoji dopoldanski izpovedi.

Na vprašanje zagovornika obtožencev dr. Švigelja, ali je bilo pričakovati kakšne odpomoči, da bi se ne bil izvršil odvzem Kendinega ribolova, je menil priča, da ni bilo na mestu, če bi se bil obtoženec Kendi, preden se je obrnil na upravno sodišče in na ministrskega predsednika, stopil k oblastnemu komisariju. Nadalje je izjavil, da sta bila pri njem g. Kendi in njegov zagovornik ter ga vprašala, če bi se dala odločiti dražba Kendinega samosvojega ribolova, nakar jima je odgovoril, naj vložita prošnjo.

Dr. Švigelj: Meni ste pa pri intervenciji rekli, da ni nobene pomoči in da se dražba ne bo odložila.

Nato je sodnik zaključil zasliševanje priči in odredil ob 18. uri kratek odmor.

Zaključek dokazovanja

Po zasliševanju priče s. o. s. dr. Kobe prečital celotno vrsto spisov raznih priči, ki so se odtegnile zasliševanju ali pa niso mogle priti k obravnavi.

Med prvimi je prečital pismo kr. adjutanta podpolkovnika Branka Pogačnika, ki je navajal, da mu ni bilo znano, ali se je dvorna uprava zanimala za Kendin ribolov. Vedel je samo, da se dvorna uprava zanima za sportni ribolov. Nato je bilo prečtano pismo bivšega ministra g. Ivana Hribarja, ki pravi, da se je Plemelj v zadevi lovišč za dvor večkrat oglašil pri njem, češ, da bi bilo pač umestno in potrebno, da dobi na razpolago ugodna lovišča in primerne ribolove. Plemelj mu je omenjal, da bi v tem pogledu prišlo v poštev tudi blejsko jezero ter Sava Bohinjska. Tudi sam je bil mnenja, da bi bila to najprikladnejša lovišča za dvor.

Nato je bilo prečtano pismo restavraterja Franca Krapeža, ki pravi, da je vedno kupoval ribe in postrvi za svojo restavracijo pri »Ribi«. Nekoč je imel na jedilnem listu postrvi, Pustoslemšek ga je pa opozoril, da se v tem času postrvi ne smejo loviti. Šel je k »Ribi« in jih opozoril na to, tam pa so mu povedali, da lahko ribe brez skrbi in na njihovo odgovornost nudi gostom. Kljub temu jih je pustil črtati z jedilnega lista.

Sledilo je čitanje pisma Josipa Kunca, Dragotina Hribarja, dr. Ivana Tavčarja, dr. Spillerja, Iva Saneina in Plemelja. Zanimivo je bilo tudi pismo inž. Ivana Jelačina, ki pravi med drugim, da se spominja, da je v neki družbi nekoč omenil, »kako bodo Kendo ujeli. Če je bil tudi Plemelj v družbi, se ne more spominjati.

Sodnik dr. Kobe in njegov zapisnikar sta prečitala še celotno vrsto pisem, ki jih je pisal Plemelj Kendi v zadevi odstopa ribolova na Bledu in v Savi Bohinjski dvoru v času od l. 1922 do 1923. V vseh pisemih je Plemelj navajal, da bi bili pač to najprimernejši lovišči za dvor. Povdarjal je, da Kendini interesi ne bodo v nobenem pogledu oškodovani, ker bo dvor vestno skrbel za gojitve rib in za zarod. V vseh pisemih je Plemelj kot ribarski izvedenec tudi inštruiral Kendo o raznih ribarskih zadevah, poslal mu je tudi ribarske knjižice itd. Sodnik je prečital še nekaj spisov, ki so v posredni ali neposredni zvezi z afero, tako spise upravnega sodišča v Celju, direktije šum kraljevine Jugoslavije, omenil je odlok, ki ga je prejel Kendi o odvzemu njegovih lovišč in prepovedi lovenja rib, dalje tožbo lovca Ivana Tavčarja na Bledu proti Plemlju, nato pa je ugotovil, da sta obtoženca Ivan Kendi in Rasto Pustoslemšek neoprečnega in dobrega slovesa ter ne-kaznovana. Pustoslemšek je bil edino kaznovan po starem tiskovnem zakonu.

Pred zaključkom dokaznega postopanja je sodnik na predlog zasebnega obtožitelja ugotovil, da je tožitelj predložil uverenje, iz katerega je razvidno, da je Slavko Plemelj upravičen imenovati se direktorja dvornih lovišč. Prečital je še pisma, ki jih je poslal Plemelj dr. Drnovšku o ribolovu v Savi od Trbovelj do Krškega, nakar je dokazno postopanje zaključil in odredil 10-minutni odmor.

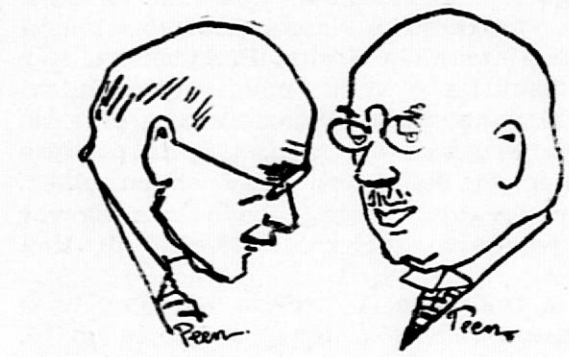
Po odmoru je sodnik dr. Kobe ob pol 19. pozop otvoril razpravo in dal besedo državnemu tožilcu.

Državni tožilec

dr. Lučovnik

je predvsem povdarjal, da obširno dokazno postopanje obtožencev ni moglo ovreči obtožbe. Prvi obtoženec je inkriminiran, da je ribarski izvedenec Plemelj izvršil odvzem samostojnega ribolova Kendi v lastnem interesu. Inkriminirano dejanje je točno ugotovljeno po pričah, ki so bile navzoče pri takratnem pogovoru. ...

ženec je nastopil obširen dokaz resnice, ki pa se mu ni posrečil. Povdarjal je, da se prvoobtoženeц ne pride v poštev določba § 303 k. z., da lahko kdo, ki žali ali okleva uradno osebo, navaja kakor protizakonito dejanje oblastnega ali uradnega organa, če je interesirana oseba. Izven vsakega dvoma je, da prvoobtoženeц Pustoslavšek ni bil interesirana oseba. Šlo je za odvzem Kendinega ribolova in Pustoslavšek ni imel interesa, da bi se vmešaval. Kvečjemu bi bil smel intervjuirati drugi obtoženeц g. Kenda. Če pa bi sodnik smatral, da je pod obtožbo postavljeno dejanje za časa veljavnosti starega zakona, § 104 srbskega k. z., je status v bistvu isti. Nato je prešel državni tožilec na stvar samo, ali je g. Plemelj v predmetnem slučaju ravnal protizakonito ali vsaj nepravilno, ker se mu očitja, da je kot oblatni uradnik odzvel Kendi samosvoj ribolov v lastnem interesu. V tem oziru je navedel državni tožilec izpovedi merodajnih prič dr. Dolinarja in dr. Logarja in Velikonje, ki so vsi trdili, da Plemelj absolutno ni imel nikake ingerence pri odvzemu ribolova. Da bi imel Plemelj kakor ingerenco, ni mogla nobena stran potrditi. Ne more torej biti govora, da bi Plemelj delal v lastnem interesu, nego je podajal le strokovno mnenje kot ribarski izvedenec. Državni tožilec je povdarjal, da dokazno

postopanje sploh ni ugotovilo, da je Plemelj odzvel ribolov in zlasti ne, da bi bil to izvršil v lastnem interesu. Oblastni komisar dr. Natlačen je sicer izjavil, da bi ne prišlo do odredbe, če bi se ne bil Plemelj toliko zanimal za njo. Dr. Natlačen kot šef velikega urada pa ni mogel biti točno informiran in se je moral zanašati na svoje referente. Da se je Plemelj zanimal za to zadevo, mu moramo pač verjeti kot ribiču in ribarskemu strokovnjaku, ki je želel, da se zadeva Kendinega ribolova razčisti.

Po uradnih ugotovitvah in iz spisov je razvidno, da Kendin ribolov ni bil v redu. Če se je potem Plemelj zanimal in pomno pritiskal pri oblastnem odboru, da se mu ribolov odvzame, je storil to iz teh razlogov, in da se mu je mudilo, je bilo vzrok, ker je imel Plemelj na razpolago mišice, da bi jih spustil v vodo. Nič ne izpreminja dejstvo, da je Plemelj ribaril v vodi in vlagal mišice, ker je šlo za začenšen odvzem. Verjetno je, da je šlo Plemelju za to, da se v interesu pravega ribarskega gospodarstva ribolov spravi v prave roke. Upravno sodišče je sicer odvzem razveljavilo, to pa ne odločuje ničesar na stvari o vprašanju krivde obtoženca. V tem pogledu ni po § 303 k. z. glede na protizakonito ali nepravilno ravnanje ničesar dokazano, pa tudi določba § 304 ne more priti v poštev, ker se obtoženeц ni mogel nahajati v kaki opravičljivi zmoti. Moral je dobro vedeti, da Plemelj ni imel nobene ingerence v predmetnem slučaju. Manjka tudi kazenska zveza med posameznimi slučajmi. Tudi ne more biti nobenega govora o kakem striktnem dokazu za to, da bi Plemelj kot oblatni referent ali dvorni namestnik zlorabil svojo oblast. Zato je končno državni tožilec predlagal, da se proti prvoobtožencu postopa v smislu obtožbe.

Drugemu obtožencu Kendi se inkriminira, da je v vlogi na ministrskega predsednika očital Plemelju, da je izdal protizakonito uredbi, ki je v protislovju z drugim zakonom, in mu tudi očital zlorabo uradne oblasti ter sebičnost v uradnem postopanju. Prvotno je Kenda izrecno povdarjal, da za vse svoje vloge in trditve nastopa dokaz resnice, pri razpravi je pa enostavno zanikal, da je bil vedel za vsebino spisa, in trdil, da je spis čisto podpisal, da ga pa ni prečital in da se ni poučil o vsebini. Priča Marija Kenda res to potrjuje, vendar je storila to s tako sigurnostjo, da je njena izpoved skrajno neverjetna. Spis na ministrskega predsednika je prevažna zadeva, da bi ga ne bil g. Kenda kljub vsej svoji veliki zaposlenosti v sezoni prečital, preden ga je odposlal. Od nasprotni strani se je povdarjalo in se bo gotovo tudi še z vso vehemenco povdarjalo, da je predmetno dejanje zastarano. Vloga je bila odposlana v avgustu l. 1929, postopanje se je pokrenilo ob trimesečnem roku, kakor se zahteva v smislu zakona za zastaranje. Prepustila zato sodniku, naj odloči v tem oziru. Vendar pa je bil drugi obtoženeц 27. novembra 1929 zaslšan pri sreskem glavarstvu v Radovljici in je ob tej priliki vztrajal pri svojih trditvah. Takrat je bilo izvršeno novo kazensko dejanje in torej o kakem zastaranju ne more biti govora. V stvarnem oziru pa je obtožba povsem utemeljena. Trditve, da bi bil Plemelj dal napraviti ribarsko uredbi, je depulsišana, ker ni imel nobene ingerence. Kar se tiče upravičljive zmoti po zakonu, istotako ni nobene opore v dokaznem materialu. Zato je predlagal državni tožilec, naj se tudi proti drugoobtožencu Kendi postopa po obtožbi.

Po državnem tožilecu je povzel besedo zastopnik zasebnega tožilca dr. Tavčar

ki je povdarjal, da se nahaja njegov klient v težkem položaju, ker je eden izmed obtožencev uradni dnevnika in je izrazil na svoj položaj, da je na dolgo in široko razpravljalo o zadevi v javnosti. Višek se je dosegel, ko se je poročilo o zadnji razpravi. Tako so bile podkane izpovedi pričam, ki niso bile podane in celo

izjave sodnika, katerih ni nikdar izrekel. Če bi prvoobtoženeц ne bil v takem položaju, bi se gotovo ne bilo toliko razpravljalo v javnosti, nego bi bila stvar spravljena s sveta s kratko notico. Zato je najboljši dokaz, da star ljubljanski dnevnik v Ljubljani ni nič o tem poročal. Govornik priznava, da je g. Pustoslavšek uspešno občinstvo napačno informiral in da je zaradi tega zavzelo skrajno nepriznalo stališče napram njegovemu klientu. Zato mu je pač težko zastopati klienta na sodišču, ker se pač vse, kar se je navedlo proti njemu, zaobrnilo kot nekaj nečastnega zanj. Pa še v drugem oziru ni bil fair način, kako sta obtožena svojo obrambo izrabila. Najprej sta oba z velikim ponosom trdila, da bosta vse dokazala, pri zadnji razpravi pa je zastopnik g. Kende povdarjal, da g. Kenda ni vedel za vsebino vloge, da pa vendar prevzame odgovornost. Sedaj prihajajo s trditvijo, da je to, kar je Pustoslavšek navajal v obrambnem spisu, storil le v obrambo. Stališče obtožencev je sicer razumljivo. Po novem zakonu se izvedejo že pred razpravo dokazi v preslika-vi in tedaj se že pred razpravo vidi, kakšen je položaj, vendar pa je drugo vprašanje če je tako stališče fair. Če se iznese v javnosti kak očitke, potem je dolžnost dotičnega, da doprinese dokaz resnice, če hoče biti prost krivde in kazni.

Pri zadnji razpravi sem bil zelo iznenaden, je povdarjal zastopnik privatnega tožilca, ko sem opazil to stališče, ki ga nisem pričakoval, ker sem verjel, da je obtoženeц na tem, da se stvar v javnosti razčisti. Če pa je bil obtoženeц Pustoslavšek upravičen navajati kake okoliščine v obrambo svojih interesov, bi moral navajati samo take činjenice, ki so spadale k stvari. Očitje Plemelju, da je izrazil položaj pri dvoru, da je prodajal in kradel ribe, nima z obtožbo nobene zveze. Ne vem, koliko se bo Pustoslavšek izkazal z dobro vero, opozarjam pa, da ga dobra vera more ščititi samo v slučaju, kjer je bil dobro informiran. Kar se tiče zagovora drugoobtoženca Kende, da ni bral vloge na ministrskega predsednika, se zastopnik zasebnega tožilca pridružuje izjavam g. državnega pravdnika. Obtoženeц bi bila prosta kazni, če bi bila res doprinesla dokaz resnice za vse očitke. Tega pa nista storila.

Nato je zastopnik privatnega tožilca analiziral podrobno razne zadeve in očitke ter izpovedi prič in dokazoval, da obtoženeц nista dokazala nobene očitke, tako, da se dokaz resnice obtožencema ni posrečil. Ker dokaz resnice ni bil prine-

šen, je predlagal zastopnik privatnega tožilca, naj se proti obema obtožencema postopa v smislu obtožbe. Pri tem naj se upošteva, da gre za težke očitke, ki bi lahko ogrozile existenco njegovega klienta, ako bi bili dokazani.

Govor dr. Šviglja

Zagovornik obtožencev je najprej povdarjal, da je obtoženeц Pustoslavšek nastopil kot pooblaščenec g. Kende in kot zastopnik javnega mnenja. Njemu ni šlo zoper osebo g. Plemelja samega, nego mu je šlo za to, da očiglasno postopanje radi katerega je g. Kenda bil v veliki nevarnosti, da pride ob svoj ribolov.

Povdarjal je, da je bivši oblatni komisar dr. Natlačen, kateremu ni odrekati verodostojnosti, prostodušno priznal, da bi ne podpisal tozadavnega odloka, če bi vedel za vse okoliščine. Pa tudi upravno sodišče v Celju je v svoji razsodbi utemeljevalo, da je ta odlok nezakonit in da temelji na nezakonitem postopanju. G. Plemelj si je osem let prizadeval, da pridobi lovišče zase. To prizadevanje je postajalo kar sistematično. Dvor se ni zanimal za to lovišče, ker mu je zadoščala moška beseda g. Kende, da ima na razpolago lov, kadar in kjerkoli ga hoče. Dan za dnem, mesec za mesecem je pa g. Plemelj pritiskal na g. Kendo vse dotlej, dokler ta ni videl za kaj gre in odločno izjavil: »Ne dam!« — Takrat je prišel g. Plemelj z zahtevom, da je potrebna komisija. Misli si je, če ne bo šlo tako, pojde pa drugače. Smatra, da je obtožba neutemeljena, ker je Pustoslavšek nastopil dokaz resnice. Popolnoma protipravno je sploh, da je prišel g. Pustoslavšek na zatožni klop, zlasti ker se mu je dokaz resnice popolnoma posrečil. Kar se tiče priče, je dr. Švigelj mnenja, da so tudi nasprotni priče menjale svoje izpovedi, nekatere so se šele pri drugem zaslišanju spomnile gotovih stvari, ki jih popreje niso vedele.

V nadaljnjem, uprav fulminantnem govoru, je dr. Švigelj pobijal izjavljanja zagovornika zasebnega obtožilca. Dr. Švigelj je po vrsti citiral izjave nekaterih glavnih prič povdarjajoč, da je bilo iz njih izpovedi dovolj jasno razvidno, da je g. Plemelj stremel za tem, da dobi čim več lovišč v Sloveniji v svoje roke. Čudi se, zakaj je vendar to njemu bilo potrebno, ko je tržni nadzornik, ribarski izvedenec pri banki upravi in je izvrševal še celo vrsto drugih funkcij. Gotovo je, da so bili tu drugi vzroki. Predlagal je oprostitev gosp. Pustoslavška, ker se mu je dokaz resnice, če se ne v vseh, v gotovih točkah pa popolnoma posrečil.

Glede g. Kende je dr. Švigelj navajal, da je bilo pač iz njegovega zagovora razvidno, da na ministrskega predsednika navoljene vloge niti ni prebral in da jo je

podpisal, ne da bi vedel za njeno vsebino. Pred sreskim pogovarjem dr. Vavpotičem je v polni meri vzdrževal svojo pismeno vlogo, čeprav ni vedel za njeno vsebino. Predlaga, da se obtoženeц oprosti iz razlogov, ker je obtožba že zastarala.

Oprostilna razsodba

Ob 22. so bili zaključeni govori državnega tožilca dr. Lučnika, (zastopnika zasebnega tožilca dr. Tavčarja in zagovornika obeh obtožencev dr. Šviglja. Po zadnjem govoru je sodnik dr. Kobe vstal in razglasil razsodbo, s katero se

Rasto Pustoslavšek 1. oprosti obtožbe državnega tožilca, 2. obtožbe zasebnega tožilca Slavka Plemelja zaradi prestopka zoper čast.

G. Ivan Kenda se oprosti 1. tožbe državnega tožilstva in 2. obtožbe zasebnega tožilca. (Občinstvo je začelo spontano pisati).

V razlogih je sodnik povdarjal, da gre za vprašanje, kateri zakon se mora uporabiti, ker so bila inkriminirana dejanja izvršena že l. 1925, ali je treba upoštevati stari avstrijski ali srbski ali novi kazenski zakon. Gre v prvi vrsti zato, kateri zakon je milejši za obtoženeца. Glede Rasta Pustoslavška omenja, da se mu dokaz resnice v polnem smislu zakona ni posrečil, po novem kazenskem zakonu pa ta dokaz resnice ni potreben. Dovolj je, da navaja dejstva, na podlagi katerih sodišče lahko sklepa, da je bil v zmoti. Obtoženeц je bil g. Plemelj znan, znanu mu je bilo, da je soudeležen pri »Ribici«, da je ribarski izvedenec, da je mestni tržni nadzornik, da ima mnogo ribolovov v najemu. Na podlagi vseh znancev, zlasti od g. Kende, je bil g. Pustoslavšek lahko prepričan, da nekaj ni v redu in da ni nekaj pravilno, čeprav se ne more reči nepošteno. Tudi pisma, ki jih je pisal g. Plemelj, niso tako nedolžna, kakor se navaja. G. Plemelj se je zelo trudil, da dobi te vode v svoje roke. S tega mesta je treba povdarjati, da je tudi razsodba upravnega sodišča v Celju potrdila, da nekaj ni bilo prav. Glede Pustoslavška je sodnik izjavil, da se mu sicer dokaz resnice ni v vseh primerih posrečil, lahko si je pa mislil, da so privatni interesi v ozadju in je ravnal v opravičljivi zmoti. Vzel je vse kot čisto zlato in se mu ne more pripisovati kak animus injuriandi.

Glede obsodbe g. Kende deli sodišče zadevo v dva dela: v vlogo samo in v njegovo izjavo pred sreskim načelstvom v Radovljici. Prvi del se kvalificira po § 104 srbskega kaz. zakona, v poštev pa prihaja jo zastarevanje, ki je povod milejše kazni. Sodišče je istega mnenja glede značaja tožbe. G. Kenda se je posrečilo v mnogih primerih dokazati, da se mu je godila krivica in je sodišče mnenja, da je bila njegova vloga deloma upravičena, čeprav je bila preostala.

S tega mesta je treba povdariti, — je dejal sodnik, — da ni najmanjšega dvoma ali suma, da bi bila javna uprava ravnala nepravilno, referenti se postopali vestno, pač pa so vršili napake, za katere niso odgovorni, ker niso vedeli, da je bil g. Plemelj angažiran tudi drugje.

Državni tožilec in zastopnik g. Plemelja sta prijavila priziv.

O teži in raku

Na 6. rednem sestanku Prirodoslovne sekcije Muzejskega društva za Slovenijo, ki se je vršil v torek 10. t. m., v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi, sta predavala gg. dr. Košir in dr. Škerlj. Najprej je govoril g. dr. Škerlj, antropolog Higijenskega zavoda v Ljubljani, o indeksu rejenosti in teoretični teži. Pokazal je, kako so se razni avtorji trudili izraziti s kratko formulo ali je eno številko pravilno razmerje med težo in višino katerekoli človeka. Dokazal je, da trpi večina teh indeksov na matematični ali antropološki neveljavnosti in da je zlasti zavržal jako rabljeni Pirquetjev indeks »Peldisla«, ki je za odrasle popolnoma brezpomemben in neuporaben. Predavatelj je poudaril pomen Rohrerjevega indeksa, ki je jako enostaven (teža: višina na tretjo potenco), zlasti za šolsko mladino. Končno je še pokazal, kako je mogoče po jako komplicirani formuli izračunati težo vsakega posameznika. Ta formula je pa rabna le za znanstveno delo, dočim je za vratično delo pokazal še neko krajšo formulo, ki pa je točnejša nego doslej rabljene in upošteva več mer človeka.

G. docent dr. Košir je predaval o raku. Razložil je, da pred rakastimi tvorbami ni obvarovano nobeno tkivo človeškega telesa, niti živi niti kri. Povedal je dalje ime na raznih tumorjev, imena, ki so večinoma izpeljane iz znanstvenih imen raznih tkiv in se končujejo redno na končnico »oma: n. pr. carcinoma, myoma, sarcoma, osteoma, chondroma itd. Navedel je nekaj glavnih teorij o vzrokih raka, tako teorijo draženja (n. pr. stalni dotik pipe z ustnico pri pijerjih), dalje teorijo o encistiranih bakterijah, o embrionalnih otokih itd. Razložil je tudi še, zakaj imajo ženske povprečno 10, 8 odst. več rakastih obolenj nego moški — vzrok leži zlasti v tem, da obole pri ženskah jako pogosto spolovila, dočim pri moških bolj izjemoma. Gestota obolenj je največja ok. 65. leta za oba spola. Mnoge bule (rakaste tvorbe) se javijo na prvotnem kraju, mnoge se pa po krvnih in mozgovnih potih širijo po telesu in ne moremo več danis trdit, kakor pred leti, da bi z enkratno operacijo odstranili zlo tvorbo »radikalno«. Kakor stoji problem dana, so perspektive za bodočnost precej vznemirjajoče. Kot uspešna sredstva imamo proti rakastim tvorbam nož, rentgenovo žarke in radij in z ustanovitvijo posebnega »Jugoslovenskega društva za proučevanje in zatiranje raka, podobor Ljubljane, katerega ustanovni občni zbor bo v kratkem, upam, v doglednem času nabrati vro to za učinkovito dozo radija.

Za razvoj tujskega prometa v Ljubljani

Zračni promet — Nov cestni red — Tlakovanje — Javne telefonske govornice — Vodniki — Jesenska razstava

Na zadnji seji Tujskoprometnega odseka obč. uprave v Ljubljani je načelnik poročal o konferenci s sušaskim županom dr. Račičem o zračnem prometu med Ljubljano in Sušakom in o avtomobilski cesti Ljubljana — Kočevje — Sušak. Na pomlad bo komisija, obstoječa iz zastopnikov prizadetih mest in strokovnjakov, prevozila progo Ljubljana — Kočevje — Sušak ter bo ugotovila točke, ki ovirajo promet. — Kar se tiče zračne zveze na črti Salzburg — Celovec — Ljubljana — Sušak, je konferiral z direktorjem »Aeroputa« Söndermyerjem, ki bo načrt z vsemi silami podpiral. Tudi vojaštvo je za uvedbo te zračne zveze, treba pa bo, da lokalni faktorji preskrbe aerodrom. Napravijo se nadaljni koraki pri vojaški upravi in pri banovini in mestni občini radi osiguranja dejanske in finančne pomoči.

TPS pa izda pomladi prospekt mesta Ljubljane, ki bo lep in reprezentativna brošura s prvovrstnimi slikami in z vsebino, ki bo nudila tuju vse potrebne informacije in obsegala glavne znamenitosti mesta. Povabili so se ljubljanski fotografi, da predložijo do 15. marca t. l. negativne in kopije ljubljanskih motivov, ki jih imajo v zalogi. Komisija izbere izmed poslanih najboljših posnetke, ki jih nato občina odkupi.

Novi cestni — policijski red, ki je v osnutku je izdelan in bo bržčas še tekom leta uveljavljen, bo tudi prispeval k ureditvi zunanjega lica Ljubljane.

Orientacijska plošča na Gradu se nameni spomlad in se spoznamo določiti prostor, kje naj se ta plošča pritrdi.

Iz kaldrinskega fonda se bodo nadalje tiskovale ljubljanske ulice; tudi regulacija Ljubljani se prične tekom pomladi, ker so bila dela pred kratkim definitivno oddana tiskarju. Dukič & Komp.

Razsvetljava v Ljubljani se zboljša. Gradbeni urad stremi za tem, da se uvede povsod na cestah in trgih električna razsvetljava.

Tudi javne telefonske govornice bodo v kratkem nameščene po mestu. Občina je že prejela ponudbo tiskarje »Tehna d. d.«, vendar se razmišlja o tem, ali ne bi morala sama postaviti javne telefonske govornice.

V tečaj za vodnike po Ljubljani, ki ga misli TPS prirediti, je bilo povabljen Društvo upokojencev, ki povabi k udeležbi svoje člane s primerno izobrazbo, in ki bi se udeležili posvetitvi temu poslu. Vsek reflektant mora znati vsaj en tuj jezik (srbo-hrvaščino, nemščino, francosčino, angleščino, češčino itd.) in imeti ugaljen nasstop. Tudi akademiki, ki bivajo v poletnih mesecih stalno v Ljubljani, bodo povabljeni, da se udeležijo tega tečaja, ki se bo vršil tekom marca in v katerem bodo predavali gg. inspekt. Wester o topografiji Ljubljane, dr. Stele o umetniški & zgodovinskih spomenikih mesta Ljubljane in dr. Pless o industriji, trgovini in obrti.

Nato je predaval g. dr. Stele o bližnjih spomeniških nalagah Ljubljane. Referat se na predlog g. obč. svetnika Rado Hribarja razmnoži in dostavi v prepisu vsem članom TPS. Dalje je referiral g. ravnatelj velesejma dr. Dulc o tujsko-prometnih razstavah, ki se bo vršila v jeseni leta 1931 v zvezi z razstavo kmetijskih proizvodov na velesejskem prostoru. V smislu tega osnutka bo mestna občina prevzela organizacijo razstave v mest in se tudi udeležiti razstave v tujsko & prometnem oddelku ter bo sodelovala pri organizaciji nekaterih prireditve, ki se bodo vršile v okviru jesenske tujsko & prometne in kmetijske razstave.

Ta razstava naj obsega celokupne razstavne prostore ljubljanske velesejma, izvede propagando za pridobitev tujcev v dravsko hanovino, zbere material, ki bo služil za podobne bodoče razstave v inozemstvu, nazorno prikaže hotelski, oziroma zlasti moderen gostinčarski obrat, kot ga potrebujemo v naših manjših letovskih krajih in poda sliko našega tujskega prometa in hotelske industrije. Tako bi bila ta razstava razdeljena v pravašndni oddelke, strokovno & poučni oddelke in hoteli-gostinčarskih in hotelskih obratov. Priključiti bi se moralo tej razstavi še oddelke za prikazanje domače umetnostne obrti, fotokristično razstavo in podobne pridobitnih slik notom nagradnega razpisa, tiskarski in litografski oddelke, (izvedba reklamnih tiskovin in lepakov), razstavo narednih noh historično razstavo in literature. V posebnem paviljonu se da namestiti razstavo slovenskih mest in umetniško razstavo pokrajinskih slik.

Letovske občine kot Bled, Bohinj, Celje, Cerklja, Dobrna, Jezersko, Kamnik, Kočevje, Kostanjevica, Kranj, Kranjska gora, Laško, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Pohorje, Rogaska Slatina, Skofja Loka, Višnja gora bi imele svoj razstavni prostor in prikazale zlasti promet tujcev s statističnimi slikami (ne grafikoni) zadnjih občin, diarami (relijevi) letovskega okraja ali podobnih znamenitosti (stari gradovi, spornice, naprave, posebno lepi hoteli, žične železnice itd.), klimatične razmere, možnost števila nastanitve tujcev za sebe in kompletno penzijo, zabavišča, prireditve in prospekte.

Od posrednih podjetij dotične občine bi se dalo prikličiti modele njih hotelov in

vil, eventualno tudi slike in fotografije, možnost števila nastanitve tujcev, cene sobam in penzionom, zabavišča, prireditve in prospekti. Pri vsem tem pa velja načelo, da je potreben preves živ razstavni material v modelih in kolikor mogoče malo slik, ki ubijajo razstavo in jo delajo enolično.

Akcijski odbor za zvezo s Sušakom bi razstavil relijev z železniško traso.

Avtomobilski klub razstavi v posebnem oddelku dioramo (relijev) banovine z označbo cest, stanje cest, mednarodne cestne označbe, organizacijo avtokluba, pregled članstva, fotografije in slike sportnih prireditvev, trofeje in dekorativni material. Tudi bi avtomobilski klub nazorno prikazal avtobusni promet v dravski banovini.

Sportni klub »Ilirija« razstavi modele kopališča, tenis prostorov in drsališča.

Jadranska plovitva in druge paroplovne družbe modele parnikov, njih notranjo opremo, vozne zveze in red, modele pristanišč, reliefe naše primorske in dalmatinske obale, slike itd.

Jugoslovenski zimsko-sportni savez isto tako razne reliefe smučkega terena, skakalnice, slike in fotografije tekmovalnj, trofeje itd.

Turistovski klub »Skala« in Slovensko planinsko društvo diorame naših planin, modele in lego koč; markacijo potov na dioramah, statistiko posetov koč, trofeje, fotografije, slike, sportno opremo, pregled organizacije in članstva.

Zveza za tujski promet v Ljubljani in Tujsko-prometni svet v Mariboru imata svoj razstavni material že sestavljen.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani prikaže z velikim reliefom železniške zveze, s pomočjo istega Geiselerjevih čevl železniške komunikacije, statistiko prometa itd.

Direkcija pošte in telegrafa s podobnim modelom kot železniška direkcija, telefon-ske in telegrafске zveze, zveze s poštnimi avtobusi itd.

Ljubljanski velesejem ima svoj material že zbran.

V okviru jesenske tujsko-prometne in kmetijske razstave na ljubljanskem velesejmu bodo tudi posebne prireditve.

Program »Slavnostnega tedna« bi obsegal n. pr. Velik pevski festival v Stadionu. Domače opere na prostom (Stadion). Artistični programi, godbe in ples (balet) ob skrajni davčni in takmični olajšavi. Moderna rodni šahovski turnir. Velik nogomet. Tambaški koncert. Organizirati bo treba posebne vlake, preskrbeti izdatno znanje železniških vozov, urediti avtobusni promet za ljubljansko okolico itd. Krležo se lastni stroški, prebitek pa se naloži kot poseben fond za bodočo tovrstno prireditve v Ljubljani. Preskrbeti bo za subvencije mestne občine, banske uprave in centralne vlade.

Iz gledališke pisarne

Drama: Drevi se vprizori »Gospa minis-trica« po globoko znanih cenah. Jutri popoldne se ponovi »Princezka in pastirček« po znanih ljudskih cenah. Zvečer se ponovi drama »Gospoda Glembejevica«. V nedeljek bo gostoval v opernem gledališču japonski teater. Japonci nastopijo v originalnih, izredno bogatih japonskih kostumih. Na odru bomo videli tudi originalne japonske dekoracije in pohištvo. Gostovanje se ne bo ponovilo, ker odpotujejo Japonci naravnost preko Trsta v domovino.

Opera: Drevi se ponovi opereta »Dijak prosjak« z g. Gostičem v naslovni vlogi. Jutri popoldne se vprizori »Car in tesar« z g. Grbo v naslovni partiji. Zvečer se ponovi Weinbergerjeva opera »Svanda dudak« z g. Jankom v naslovni partiji. Obe jutrišnji predstavi bosta po znanih ljudskih cenah.

Velikanstvo ljubezen

Beležnica

KOLENDAR

Jutri: Nedelja, 15. marca 1931, katoličani: Klemen, pravoslavni: 2. marca, Velislav.

DANASNJE PRIREDITVE

Drama: Gospa ministrica.

OPERA: Dijak prosjak. D.

Kino Matica: Dimitrije Karamazov.

Kino Ljubljanski dvor: Boksaceva ljubezen.

Kino Ideal: Ladja izgubljenih.

Predavanje v društvu Soča ob 21. pri Levu. Predava dr. Franta Mis.

Valček večer Sokola II v Kazini.

Francosko predavanje na univerzi ob 18.

Predava prof. Baldensperger o temeljih Balzacove »Comedie humaine«.

PRIREDITVE V NEDELJO

Drama: ob 15. Princeza in pastirček, ob 20. Gospoda Glembejevi.

Opera: ob 15. Car in tesar, ob 20. Svanda dudak.

Kino Matica: Dimitrije Karamazov.

Kino Ljubljanski dvor: Boksaceva ljubezen.

Kino Ideal: Ladja izgubljenih.

Šentjakovski gledališki oder: Revna kakor cerkevna miš.

Javna produkcija gojencev Glasbene Matice dopoldne v Filharmoniji.

Lutkovni predstavi Sokola na Taboru (ob 15. Martin Krpan) in Češke obec (Gašperček princ ob 17. v Nar. domu).

DEJURNE LEKARNE

Danes in jutri: Trnovec. Mestni trg: Ramor, Miklošičeva cesta.

Velikanstvo ljubezen

Manufaktura

Naj Vas ne moti slabo vreme

kajti elegantna in trpežna obleka ali plašč vam je potreben za pomladno sezono.

Na obroke

Vam nudimo izvrstno blago za isto ceno kot za gostovine. Posetite nas! Zahtevajte potnika!

Ljubljana, Aleksandrova cesta 8.

Dnevne vesti

— **Dopolnitev pravilnika za izvrševanje poštne hranilnice.** Neposredno izdajanje hranilnih knjižic na pošto. Generalna direkcija lahko pooblasti poštne, da same neposredno izdajajo vlagateljem hranilne knjižice. Doslej je bilo v navadi, da je vlagatelj dobil pri plačilu prve vloge samo potrdilo o plačani vsoti. Tako je bilo vsaj pri večini poštne uprave. Posiljal bo pa dobil že pri prvi vlogi hranilno knjižico, kar bo vsekakor pomnožilo število vlagateljev, ker bodo ljudje rajši vlagali kakor doslej. Da bi se olajšalo izdajanje hranilnih knjižic učencem, ki obiskujejo osnovne šole v vaseh, oddaljenih od pošte, izroči pošta izpolnjeno hranilno knjižico in reverz upravitelju tiste šole, da se učenec v šoli podpiše na prvi strani in na reverzu. Pošta zahteva od upravitelja pošte potrdilo, katere knjižice je prejel, o reverzih pa vodi evidenco, dokler jih upravitelj šole ne vrne. — **Poštna hranilnica** ima ravno za mladino jako velik pomen. Človek se nauči v zgodnji mladosti hraniti ter hraniti rad tudi v poznejših letih. Po drugih državah ima šolska mladina veliko prihranjenega denarja pri poštni hranilnici. Naj bi gg. učitelji kar mogoče zbudili med učenci zmisel za vlaganje prihrankov v poštne hranilnice, ker bo to vsekega pomena v narodnem gospodarstvu. — **Izterjevanje plačil, ki so jih stranke dolžne poštam.** Poštne ravnateljstvo dravske banovine opozarja poštne urade, da v interesu odgovornega oseba takoj po prvem brezuspešnem opominu stranke na povrnitev na pr. napačno preračunane zneske nakaznice, neplačane odkupnine, napačno dostavljene pošiljke itd. poročajo o tem ravnateljstvu, ki bo stvar izročilo državnemu pravobranilstvu v nadaljnji postopek.

Veličanstvo ljubezen

— **Naši zdravniki v Pragi.** Včeraj je prispelo v Prago 27 jugoslovenskih zdravnikov pod vodstvom dr. Rasubina. Udeleženci ekskurzije so frekventanti zagrebške narodne šole zdravja, ki prirejeja za zdravniške šestmesečne strokovne tečaje v izpolnitve v zdravstveno-socialnem skrbstvu. Po absolviranju tečajev prirejejo frekventanti študijska potovanja po inozemstvu. Iz Prage se odpeljejo naši zdravniki na Dunaj, v Budimpešti in Varšavi so pa bili že pred prihodom v Prago.

— **Razpisani službi.** Predsedstvo deželne sodišča v Ljubljani razpisuje mesto jetniškega paznika pri deželnem sodišču v Ljubljani. Prošnje je treba vložiti do 15. aprila. Sreski čestni odbor v Prevaljah razpisuje službo tajnika. Pogoji za sprejem je najmanj izobrazba, ki se zahteva za III. uradniško kategorijo. Prošnje je treba vložiti do 28. t. m.

— **Razpust društev.** Društvo »Kolo jugoslovenskih sester podružnic v Hrvašici« in »Društvo političnih preganjenih v Ljubljani« sta razpuščeni, ker nimata pogojev za pravni obstoj.

— **Proračun drinske banovine.** Minister za finance je odobril proračun drinske banovine v znesku 100 milijonov Din, potem ko ga je reducirai za 20 milijonov Din.

— **Mednarodni promet z denarnimi nakaznicami.** Iz naše države se lahko pošila denar po denarnih nakaznicah v Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Kanado, Madžarsko, Nemčijo, Rumunijo, Zedinjene države, Francijo z Alžirjem, francoskim delom Maroka, Tunisom, Aleksandrijo in Port Saidom ter na Češkoslovaško in v Švico. V Kanado in Zedinjene države se sme poslati po eni nakaznici največ 100 dolarjev, v druge države pa do 3000 Din.

— **Vedno več Američanov v Dubrovniku.** Od začetka marca so bili v Dubrovniku že 4 prekoceanski parniki z ameriškim turisti. V četrtek je priplul v Dubrovnik nemški parnik »Hamburg«, ki je pripeljal 250 turistov, včeraj pa »Oceania« s 170 turistov. Vsi tuji so izstopili in si ogledali zanimivosti mesta. V Dubrovniku so imeli v četrtek v včeraj pravo pomladno vreme, kar je zelo ugodno vplivalo tudi na tuje.

— **Umetniška razstava v Beogradu.** Jutri bo otvorjena v umetniškem paviljonu Cvete Zuzorica slikarsko kiparska razstava umetniškega društva »Lada«. Razstavljivi bodo vsi znamenitejši beograjski umetniki, kakor tudi nekateri iz drugih krajev države.

— **Razpis natečaja ženske založbe Belomodre knjižice v Ljubljani.** Pozivamo slovenske pisateljice, da se udeležijo razpisa za najboljši leposlovni roman 7 pol in najboljšo mladinsko povest 7 pol za skupno štirih knjig prihodnje redne letne izdaje. Za vsak rokopis se izplača poleg objavnega honorarja še Din 1000 nagrade. S posebno šifro opremljene rokopise je poslati na naslov pisarne Dunajska c. 1 a-II, najkasneje do 20. junija tl.

— **Strokovno poučni tečaj v Pragerkem.** ki ga priredi Udruženje jugoslovenskih železničarjev in brodarjev se prične jutri ob 9. uri dopoldne in vabimo tem potom vse, ki so se prijavili za tečaj potom naših podružnic, da se pravočasno udeležijo. Obilni odbor UJNZB, Ljubljana.

— **Na pogorišču dveh tovarn.** Včeraj je komisija oblastvenih organov in ognjegecev ves dan pregledovala ruševine pogorišča tovarn Zvon in Higica, med drugim so našli blagajno, ki so jo komisijonelno odprli ter našli v njej poleg denarja važne dokumente, iz katerih bodo lahko sklepali o inventarju tovarn, kar bo zlasti važno za zavarovalnico.

— **Proračun dunavske banovine.** Ban dunavske banovine je izjavil, da znaša banovinski proračun za prihodnje proračunsko leto potem, ko ga je ministrstvo za finance reduciralo za 22 milijonov dinarjev, 150.500.000 Din, dočim je znašal lanski 184.000.000 Din.

— **Razstava kuncv v Trzinu.** Na praznik Sv. Jožefa dne 19. marca t. l. priredi v Trzinu na Gorenjskem odsek za rejo kuncv. Kmet. družbe v Ljubljani razstavo kuncv v telovadnici meščanske šole v Trzinu. Razstava je progandnega značaja in prirejena v prvi vrsti za to, da se seznanijo najširše plasti naroda z umno rejo domačega kunca ter dobe pojem v raznih vrstah plemenitih pasem, ki nam dajejo poleg mesa tudi dragoceno kožuvinovino. Neustrojene kože n. pr. čimčila kunca je vredn Din 50, kože nekaterih drugih pasem so celo dražje, druge zopet cenejše. Pri tem je prehrana kunca, ki je z vsem zadovoljen, tako poceni, da jih redi lahko vsak delavec po nekaj Poleg koristi, ki bi jo imel od prirejenih mladčev mesa in kožuvinovine, bi našel v času oddiha pri teh živalicah lepo razvedrilo ne samo sam, ampak vsa njegova družinica. Odsek vabi tem potom vse sloje, da si ogledajo to razstavo, kjer dobe tudi brezplačno vsa navodila in nasvete o reji kuncv.

— **Vsem pevkam in pevcem,** ki so sodelovali v nedeljo 8. t. m. na prvem koncertu Hubadove župe, se podpisana uprava najiskrenejše zahvaljuje! Častno in dostojno ste proslavili svoj pevski praznik, z vrnoro disciplino ste dokazali, da sme javnost od Vas pričakovati še večjih uspehov. Vse priznanje zlasti izvenljubljanskim zborom, ki se niso strahli truda in stroškov, da so prišli na svoj letni pevski praznik. Naj Vaš nastop vzpodbudi še one zbor, ki niso mogli sedaj nastopiti, da bo prihodnji nastop še večja manifestacija naše pesmi. Vsi na plemenito delo za dvig naše lepe pesmi! Uprava Hubadove župe JPS v Ljubljani.

— **Pravico izvrševanja prakse na teritoriju kraljevine Jugoslavije** je ministrstvo za javne zgradbe podelilo g. inž. Franu Dedku v Ljubljani in ne kakor je bilo včeraj pomotoma poročano inž. Ivanu Dedku.

— **Iz »Službenega listca«** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 19 z dne 15. t. m. objavlja zakon o prometu in kontroli umetnih sladih, zakon o izpremembi in dopolnitvi člena 50 zakona o proračunskih dvanajstih za mesece december 1925 ter januar, februar in marec 1926, odločbo o dnevnih ambulantičnih poštah uslužbenecv, naredbo, kako je postopati, da se preprečijo poplave in njih kvarne posledice, razglas o plačevanju izrednega cestnega prispevka avtobusnih podjetnikov in objave glede pobiranja občinske trošarine v 28 občinah v letu 1931.

Veličanstvo ljubezen

— **Polhov gradec.** Upali smo, da bomo letošnjo zimo dobro prebili. Do srede minulega meseca res ni bilo sile ne glede mraza ne glede snega. Pozneje pa je prišlo drugače. Melo je na moč, nato je zapihal jug in vode so udarile čez bregove ter poplavlile nižje ležeče travnike in polja. Tudi cesta pri Šturi je bila poplavljena in sicer tako, da je bil ustavljen poštni promet. Včeraj popoldne nam je pa zopet prišel poštni avtobus. Pozdravili smo ga z veseljem, ker se z njim lahko vozimo po opravkih v Ljubljano in nazaj. Modernega vozila smo se tako privadili, da bi ga zelo pogrešali, če bi ga ne bilo. Ceste so silno slabe. Najboljša je še od Ljubljane do Kozarjev. Človeku se pa čudno zdi, da ravno ta del ceste zdaj na debelo posipajo, vsa ostala cesta je jamnata in kotanjasta, kakor najslabša pot v Albaniji ali Turčiji. Podoba je, da najslabša cesta ostane kakršna je, zakaj gramoza je še prav malo na razpolgo. — **Kakor se čuje,** dobimo že to poletje javno telefonsko govornico z govornilo celico, kar bo velika pridobitev za naš kraj. Za njuna poročila rabi občinstvo veliko rajše telefon kakor pa brzojav. Telefonski promet bi se pa vsekakor še bolj razmahnil, ko bi se pristojbina za prvi pas primerno znižala.

— **Tehniška srednja šola v Ljubljani** vabi vse absolvente in absolventke bivše Državne obrtne šole in sedanje Tehniške srednje šole, da ji najkasneje do konca tega meseca javijo po dopisnici svoj današnji naslov in zaposlenje z navedbo v katerem šolskem letu in kateri oddelek so dovršili. Letos poteče 20 let, kar je bila prejšnja Umetno-obrtna šola preustrojena v Državno obrtno šolo v novem šolskem poslopiju na Mirju in namerava direkcija v letošnjem šolskem izveštvju objaviti obširnejšo statistiko absolutnov po šolskih oddelkih in sedanjih poklicah. Pozivljajo se absolventi: stavbne (gradbene) delovodske šole, strojne in elektrotehniške delovodske šole, mizarne in strgarske mojstrske in delovodske šole, kiparske in rezbarske in keramiške šole, ženske obrtne šole, višje

stavbne in višje strojne šole in odsekov tehniške srednje šole.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da ostane vreme nestanovitno. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, po nekaterih je deževalo, po drugih pa snežilo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 14, v Skoplju 13, v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu 2, v Ljubljani 1,8, v Mariboru 1,3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756,5 mm, temperatura je znašala —1.

Govorijo in pišejo,

da je postavila tovarna testenin »Pekatele« na trg novo kakovost jajčnih testenin, ki jo imenuje »Jajnine«. Govorijo in pišejo, da so »Jajnine« res nekaj prav izbornega, nekaj nedoseženega.

— **Manda Buble obsojena na 8 let ječe.** Pred šibeniškim okrožnem sodišču je bila včeraj obsojena na 8 let robije Manda Buble, ki je v noči na 11. januarja umorila svojega pastorka ter opasno ranila svojega moža.

— **Trije samomorci.** V Podbregu v Prekmurju si je včeraj zaradi neozdravljive bolezni, na kateri je trpel že 16 let, z britvijo prerezal vrat gostilničar Viktor Čelap. — **Pri Vel. Kanži** je skočil pod brzovlak 19-letni sluga Pavel Novak iz Preloge. Mladenc je bolehal na trahumu. — **Včeraj ponoči** se je v Gor. Radgoni zastrplil s plinom 54-letni ruski emigrant Aleksander Kopichevski. Prijatelji so ga našli nezavestnega in pozvali zdravnika, ki mu je nudil prvo pomoč. Tri ure pozneje je Kopichevski umrl.

— **Tri nesreče.** Včeraj se je pri smučanju ponesrečil Viktor Nemeček, sin lastnika vrtljaka iz Škofje Loke. Zlomil si je desno nogo. Slična nesreča je doletela tudi uradnico Marijo Jelenc iz Vižmarji, ki si je pri smučanju zlomila levo nogo. Damjan Stern, čevljarški pomočnik iz Zaloge pri Kamniku, je na cesti padel in si zlomil desno roko.

— **Štrajna nesreča na državnem posestvu Karadjordjeva.** Na državnem posestvu Karadjordjeva pri Palanki se je včeraj jutraj pripetila štrajna nesreča. Strojnik Josip Mijatović je imel opravka pri stroju, med delom ga je pa zgrabil jermen motornega kolesa in ga pritisnil za seboj. Strahovito razmesarjenega so pozneje Mijatoviča polegnili iz motorja. Oblasti so ugotovile, da je bil Mijatović nesreče sam kriv.

— **Drzen roparski napad pri Senti.** V vasi Potiški Sv. Nikola pri Senti je bil v četrtek izvršen drzen roparski napad. Ko je hotel posestnik Peter Kartasi v postelji, je začel srdito lajati domačega psa. Šei je na dvorišču pogledal kaj je. Tedaj sta se pred njim pojavila dva neznanca s puškami v rokah in ga pozvala, naj dvigne roke. Zahtevala sta, naj jima izroči ves denar. Posestnikov sin Marko je hotel hiteti po pomoč, toda eden izmed roparjev je streljal za njim in ga zadel v prsa. Kartasi je roparjema obljubil 10.000 Din. Ko jima je izročil denar, sta ga ustrelila v noge in pobegnili. O drznem zločinu so bili obveščeni orožniki, ki bandita zasledujejo. Stanje posestnika in njegovega sina je precej resno.

Veličanstvo ljubezen

Iz Ljubljane

— **Iz Pregled abonma predstav v ljubljanskem Narodnem gledališču.** Gledališki abonenti, ki morajo dobiti tokom sezone po 38 predstav, od teh 20 v drami in 18 v operi, so imeli do danes (če računamo še nocojšnjo predstav) naslednje število predstav: Red A 12 v drami (premijera Gospe ministrice) in 11 v operi, Red B 11 v drami (premijera Mladoletci) in 11 v operi, Red C 13 v drami (premijera Serija A-00001) in 11 v operi (premijera Moč usode), Red D 12 v drami (premijera Kraljična Haris in Dom osamelih žena) in 12 v operi, Red E 12 v drami (premijera Trije vaški svetniki) in 12 v operi. Do konca sezone dobe Red A, D in E v drami še po 8 predstav, Red B še 9 in Red C še 7 predstav, v operi pa A, B in C po 7 in D in E po 6 predstav. Po najboljših močeh se skuša na vsak način držati ravnesveje med predstavami posameznih abonmajev. Iz raznih, važnih, nepremagljivih ozirov se mora včasih v poslednjem trenutku premeniti predstava in s tem večkrat tudi abonma. Če pa je bilo v sredo na letaku pomotoma tiskano »izven«, je to vsled tega, ker je bil letak že prej naročen za predstav v soboto, ko je bila določena še za izven. Predstava v sredo pa je bila vse dni v časopisju javljena za red D.

— **Iz Umrla so v Ljubljani** od 7. do 13. t. m. Planinšek Katarina, 70 let, vdova ažit. paznika, Galjevica 232; Potočnik Katarina, 65 let, bivša kuharica, Vidovdanska c. 9; Osepek Uršula, 73 let, užitarica, Vidovdanska c. 9; Marolt Ivana, 55 let, trgovka, Vidovdanska c. 1; Perušek Marija roj. Rudež, 62 let, vd. profesorja, Gosposka ul. 6; Pogačnik Marija roj. Lotrič, 66 let, zasebnica, Vidovdanska c. 9; Lah Ernest, 39 let, šofer drž. žel. Frankopanska c. 11; Marinko Ivana roj. Zorč, 59 let, zasebnica, Trnovska ul. 7; Murn Marjana, mestna uboga, 80 let, Japljeva 2; Jarc Jeraz, mestna uboga, 73 let, Japljeva 2. —

V ljubljanskih bolnišnicah so umrli: Kurcent Franciška roj. Kotušek, 51 let, vdova hran. sluga, Hrenova ul. 17; Preško Franc, 67 let, delovodja, Kladenska ul. 19; Kremžar Marija roj. Grum, 60 let, vdova strojevodja, Florjanska ul. 15; Marenčev Franc, 37 let, pomožni mestni sluga, Apihova ul. 34; Kolenc Janez, 41 let, Mirna pri Novem mestu; Kopač Julka, 28 let, delavka, Korkrica; Smrkolj Bojan 34 let, gled. igralec, Za Bežigradom; Potočnik Franc, 4 mesece, sin strojnika, Stara Oselica pri Škofji Loki; Ribnikar Jože, 1 uro, sin čevljarja in posestnika, Kranj; Černe Roza roj. Bogataj, 34 let, žena posestnika, Sava pri Jesenicah; Velkavrh Marija, delavka, 50 let, Vič, Tržaška cesta; Novak Ivana, 59 let, delavka tob. tov. Stari trg 5.

— **Iz Sokolske župa Ljubljana.** V nedeljo 15. t. m. se vrši v veliki dvorani na Taboru žalna spominska svečanost ob 10-letnici prazne smrti blagopokojnega brata dr. Ivana Oražna, prvega staroste ujedinenega jugoslovenskega Sokolstva. Vabi se ponovno vse članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se udeležijo svečanosti v kar največjem številu, da počasti s tem spomin velikega pokojnika in odlčnega Sokola. Zdravo! Župna uprava.

— **Iz Gremij trgovcev v Ljubljani** opozarja vse gg. člane na zakon o nelojalni konkurenci, ki ga nekateri s svojimi reklamami kršijo s pripombo, da bo gremij trgovcev v interesu zaštite ostalih trgovcev vložil tožbo proti vsakemu, ki bo kršil tozadnevne predpise omenjenega zakona. — **Iz Stavbanske delave** — Člane Narodno strokovne zveze, opozarjamo, da ne sklicuje Narodno strokovna zveza za jutri v Delavsko zbornico nobenega sestanka. Ta sestanek sklicuje neka povsem druga organizacija, ki je delila svoja vabila tudi med naše člane. Člane opozarjamo, da ne nasedajo takim vabilom. Opozorite drug drugega na to in se sestanka ne udeležite. Tajništvo NSZ.

Veličanstvo ljubezen

— **Iz Sokolipevci** Sokolska župa Ljubljana priredi jutri ob 11. na Taboru žalno manifestacijo ob 10-letnici smrti brata dr. Ivana Oražna, prvega staroste ujedinenega jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Zapeli bo mo Prelovcovo nagrobnico »Zadnje slovo« (Poljana toži) in Foersterjevo kanta to »Umri je mož«. Pred komemoracijo bo ob 10. uri pevska vaja v godbeni sobi na Taboru, vhod s severne strani v podprtičje, levo. V civilu z znakom!

— **Iz Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov** — sekcija Ljubljana, vabi na svoj XII. redni občni zbor na soboto, dne 14. marca ob pol 20. (pol 8. uri zvečer) v lastnem lokalu na Kongresnem trgu 1/II.

— **Iz Obrtniško društvo v Ljubljani** poziva ljubljanske obrtnike (ce), da se polnoštevilno udeležijo zborovanja dne 19. marca ob 10. uri dop. v veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani.

— **Iz Tango »Melanholija«** komponiran po gđ. Mikek Vilmi iz Ljubljane, je izšel v samozaložbi in se dobi skoraj v vseh knjigarnah v Ljubljani, v trgovini Modice ter pri založnici saml. Cena 8 Din za komad.

— **Iz Preporodova plesna vaja** se vrši zopet redno v soboto 14. t. m. Obenem opozarjamo na našo zaključno plesno vajo, ki bo 21. t. m. Vljudno vabileni.

— **Iz Danes zvečer vsj v Kazino.** Kjer se vrši Vačkov večer Sokola II. Stari in mladi pridejo sigurno na svoj račun in bo vsakomur žal, če zamudi obiskati to prireditel. Začetek ob pol 9. uri. Vrši se prireditel v veliki in mali dvorani. Vstopnina samo 10 Din. Nasvidenje zvečer!

— **Iz Sokol I** vabi svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo v nedeljo 15. t. m. ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani na Taboru vršče se spominske žalne svečanosti ob 10-letnici smrti blagopokojnega brata dr. Ivana Oražna, katero priredi sokolska župa v Ljubljani. Pokazimo s svojo veliko udeležbo, da znamo ceniti velike zasluge in delo blagega pokojnika. Zdravo! Uprava.

— **Iz Društvo sodnih poduradnikov** in slug za Slovenijo v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor na dan 22. marca 1931 ob 1. uri popoldne v justično palačo, soba št. 28 v Ljubljani. Gospodje tovariši! so naproseni, da se občnega zbora zanesljivo in polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

— **Iz Materinski večer v Zavodu** za zdravstveno zaščito mater in dece se vrši v sredo 18. t. m. točno ob 8. uri zvečer. Vstop prost. Govori: dr. Ivo Pirc o temi »Higijenske raznoterosti«.

Samo jutri ob 11. uri dopoldne

V KINU »DVOR«

Pat in Patachon

pokažeta

„Kako sta prišla k filmu“

SMEH! KROHOT! ZABAVA!

— **Iz Ljudska univerza za obrtniške vajence.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 16. marca 1931 ob pol 7. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekov trg, 16. vajeniško predavanje. — Predava gosp. dr. Josip Pretnar o temi: »Pomen strokovnih tečajev za napredek obrtniškega naraščanja.« — Vstopnina je prosta. Vabljeni so tudi obrtniški mojstri in pomočniki.

— **Iz Ljubko veselolgo »Reva kot cerkvena miš«** ponavlja Sentjakovski gledališki oder v nedeljo, 15. marca. Kdor še ni videl te izvrstne veselolgo, naj jo poseti. Zabaval se bo sigurno prav dobro. Komika je višku. V vodilnih vlogah nastopijo dame Baranova in Pirčeva, ter gg. Košak Lavrič, Moser, Škerh, Čuk in Mozetič. Vstopnice se dobe v trgovini gosp. Miloša Karmičnika na Starem trgu.

Veličanstvo ljubezen

— **Iz »Pat in Tatchon«** šaloigra v kinu »Dvor« v nedeljo dopoldne ob 11. uri. V nedeljo dopoldne ob 11. bo nudila ZKD veliko zabavo mladini in odraslim s predvzem izvrstne šaloigre v kateri pripoveduje priljubljena komika Pat in Tatchon, kako sta prišla k filmu. Salve smeha bodo odmevale po dvorani, ko bomo gledali fenski debut obeh kraljev smeha. Film se bo predvajal samo jutri dopoldne ob 11. na kar še prav posebno opozarjamo. Nhče naj tega sporeda ne zamudi! Cene izredno nizke.

— **Iz Lutkovni odsek na Taboru** ponovi jutri 15. t. m. ob 15. narodno pripoved »Martin Krpan« v 8 slikah. To bo prvi poizkus, da obudimo v srcih mladine ponos in zanimanje za stare narodne umotvore, ki bi sicer zapadli v nezaželeno pozabiljenje. Zato pričakuje lutkovni odsek, da bo cenjeno občinstvo v obilnem številu posetilo predstavo.

Iz Celja

— **c. Važno predavanje o slovanstvu.** V uredbo 18. t. m. ob 8. uri zvečer bo predaval v celjskem Narodnem domu g. dr. Fran Plešić, univerzitetni profesor in strokovnjak v slovanstvu, posebno v poljskem vprašanju, o slovanstvu. Opisal nam bo zlasti maršala Josipa Piłsudskega. Ker nas diskusija o veliki novi poljski državi kot Slovence mora živo zanimati, prosimo vso celjsko narodno javnost in to posebno mladino in Sokola za prav obilen obisk. Po predavanju prosta zabava in razgovor o slovanstem problemu. — Odbor društva »Sočes«.

— **c. Opozorilo.** V nedeljo 15. t. m. bočoo namesto običajne pridige ob 6.30 in ob 10. uri dop. v celjski farni cerkvi čitali znameniti pastirski list nadškofa dr. A. Bauerja, s katerim nalaga jugoslovenskima katoliškim vernikom naj na dan sv. Jožefa pred izpostavljenim sv. Telesom molijo za naše preganjane in nesrečne brate pod Italijo. Vsi, ki imamo kaj srca za usodo našega bednega naroda na Primorskem, smo dolžni, da se udeležimo te poboznosti.

— **c. 3. smučarski ples.** Razposiljajo se vabila za 3. smučarski ples »wie alljährlich«, kakor je rečeno v vabilu v tukajšnjem nemškem listu. Prva dva plesa sta bila v znamenju skupnosti vseh celjskih smučarjev ne glede na narodnost. Glede na nacionalno nelojalnost na lanskem plesu nimajo člani zimskosportnega odseka SPD s tem plesom nič skupnega. Toliko v vednost našim članom, ki morebiti prejmejo vabilo na ples.

— **c. Dežurno lekarniško službo v Celju** ima od danes do vstevši petka 20. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaje« na Glavnem trgu.

— **c. Zime noče biti konec.** Komaj je Savinja padla in se vrnila v normalno strugo, že se obeta nova zima. Včeraj popoldne je prišel naletavati zopet nov suh snega. Celjski mestni avtobusi, ki so v sredo prenehali voziti na vseh progah, vozijo redno zopet iz Celja v Laško, v Savinjsko dolino, na Dobrno in od včeraj tudi v št. Peter pod Svetimi gorami ter v Rogaske Slatino (poskusno), dočim ne bo mestni avtobus vozil v Kozje in Podsedro predvidoma še 8 dni.

— **c. Nabavite si čimprej vstopnice** za gostovanje ljubljanske drama, ki bo v torek 17. t. m. ob 20. v celjskem Mestnem gledališču. Ljubljanci uprizore priljubljeno Lipahovo izvirno komedijo »Glavni dobitke«. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

Veličanstvo ljubezen

Iz seje magistratnega gremija

Ljubljana, 14. marca.

Magistratni gremij je na svoji včerajšnji seji sklenil, da se izdajo stavbna dovoljenja: Ivanu Naberniku za drvarnico ob Herbersteinovi ulici, Francu Bonacu za dvonadstropni prizidek v Copovi ulici, Jakobu Sušteršiču za hišo ob Podmilščakovi ulici, Mihaelu Cernetu za hišo ob Staretovi ulici, Pečniku Lovru za stavbo ob Vodnikov cesti, Kovačiču Antonu za nazidavo prvega nadstropja v Viški ulici 3, Prelogu Karlu za adaptacijo trgovskega lokala v Gosposki ulici 3, Hedi Deklevala za hišo ob Žitnikovi ulici, Josipu Hafnerju za delavnico ob Prisoični ulici, Francu Rezarju za adaptacijo kletnega lokala ob Dolenjski cesti in Jerneju Cernetu za hlev ob Hlirski ulici; zato pa bo Cernet opustil hlev v hotelu Strukelj, kar bo v prid higijskim razmeram sredi mesta). — Franjo Djedek, ki mu je bila v eni zadnjih sej odklonjena prošnja, da bi smel še nadalje vporabljal bivšo baroko »Triumphauto« v Zibertovi ulici, je sedaj predložil načrt za zazidavo tega sveta. Ker našel nasprotuje zazidalnemu načrtu mestne občine in stavbnemu redu, je bila prošnja odklonjena.

Uporabna dovoljenja so prejeli: Frane Pavlin, za adaptiranje trgovskega lokala na Kongresnem trgu, Stanič Alojzij za trgovski lokal v Gradišču št. 7, Saksida Rudolf za gospodarsko poslopje in prizidek na Poljanski cesti in N. Muc za adaptirani lokal na Kongresnem trgu.

(O drugih sklepih magistratnega gremija je poročalo že današnje »Jutro«).

Veličanstvo ljubezen

Veljaki v zanimivih prigodah

Po ena o Coolidge, Gordonu Selfridgu, ministru Thomasu in maršalu Georgu Milneu

Bivši prezident Zedinjenih držav Coolidge je znan kot mož, ki malo in nerad govori. V ameriški družbi kroži o njem prigoda, ki pravi, da mož ni brez humorja. V Washingtonu se je mudil odlični Anglež s svojo hčerko v času, ko je bil Coolidge še prezident. Kakor je v takih primerih že navada je bil Anglež s svojo hčerko povabljen na recepcijo v Beli dom. Pred odhodom na recepcijo je dejala hči očetu, da je trdno prepričana, da bo pripravila Coolidge od tega, da izpregovori z njo.

Če izpregovori s teboj le tri besede, ti kupim najdražji kožuh, je dejal oče hčerki.

Ko so jo predstavili prezidentu, mu je podjetna Angležinja odkrito priznala, da ji je oče obljubil kožuh, če se ji posreči spraviti iz Coolidge vsaj tri besede. Prezident jo je pogledal, se nasmešnil in zamrmral: »Očetova držila!« Potem se je obrnil k svojemu tajniku, ki ga je že čakal s celo kopico listin, da bi jih podpisal.

Kdor hoče imeti v trgovini uspeh, naj točno izpolnjuje naročila svojih odjemalcev, je dejal lastnik največje trgovine v Angliji Gordon Selfridge. — Dober trgovec mora itak vedeti, kaj njegovi odjemalci potrebujejo.

Za primer je navedel Selfridge mladega zaročenca, ki je sporočil svoji 24 letni nevesti, da ji pošlje za god šopek rož, v katerem bo vsaka roža predstavljala eno leto njenega življenja. Vrtinarju je naročil, naj pošlje drugo jutro gospodični 24 najlepših rož, kar jih premore.

To je dober odjemalec, — je dejal vrtinar svojemu pomočniku. — Priloži še šest rož.

Zaroka je bila takoj razdrta in šele čez nekaj let je prišlo na dan, kdo je bil kriv.

Veselo zgodbo pripoveduje o sebi angleški minister J. H. Thomas, čeprav

je naperjena proti njemu. Ko je bil imenovan leta 1924 za državnega tajnika v kolonijah, je bila seveda njegova prva pot v kolonijalni urad. Ker ga ni nihče poznal, je prišel v palačo neopaženo, taval je nekaj časa po hodnikih, slednjič je pa sklenil vprašati, kje je pravzaprav njegov urad. Mož, ki ga je ogovoril in ki ga tudi ni poznal, je vprašal Thomasa, če je v kolonijalnem uradu zaposlen.

— Da — je odgovoril Thomas.

— Kako dolgo ste že pri nas?

— Šele nedavno sem dobil tu delo.

— Jaz tudi, — je izjavil sluga. — Toda zdaj, ko so redukcije na dnevnem redu, sem prepričan, da bova zopet kmalu brez službe.

— In res so mi službo državnega tajnika za kolonije kmalu odpovedali, pripominja Thomas, — dočim je dotični sluga še zdaj v kolonijalnem uradu.

Mnogo zanimivih prilog pripoveduje o maršalu siru Georgu Milneu. Najzanimivejša je ona, ki se je pripetila med vojno v Makedoniji, kjer je sir George poveljeval zaveznikijskim armadam. Sedel je v svojem avtomobilu in se peljal za težkim tovornim avtomobilom, ko so nenadoma prileteli sovražni aeroplani in začeli metati bombe.

Sofer tovornega avtomobila jo je brž popihal in se skril, maršal je pa kar besnel od jeze, kajti moral je ustaviti avtomobil in čakati, da se strahopetni sofer vrne. Sovražni piloti so vrgli več bomb, ki so padle blizu maršalovega avtomobila, potem pa so odleteli. Ko se je sofer motornega avtomobila vrnil, ga je maršal srdito nahlulil.

— Falot strahopetnik, kaj misliš, da lahko pobegneš kadar se ti zljubi? Kaj ne veš, da je zelo malo verjetnosti, da bi te mogla bomba zadeti?

— Vse to dobro vem, gospod, toda v mojem avtomobilu je pet ton eksplozivnih snovi. — je odgovoril sofer. In maršal se je molče vrnil k svojemu avtomobilu.

Vsake 3 sekunde

5 novorojenčkov

Po najnovejši statistiki angleškega zemljepisnega društva živi na svetu okrog 2 milijardi ljudi. Na Evropo odpade okrog 500 milijonov ljudi, na Ameriko 250, na Azijo 1100, na Afriko in Avstralijo 150 milijonov. Vsako leto umre na svetu okrog 36 milijonov ljudi, rodi se jih pa 52 milijonov. Vsak dan gre torej v večnost okrog 100.000 ljudi, rodi se jih pa 145.000.

Vsake tri sekunde se rodi torej povprečno 5 otrok in vsako sekundo umre en človek. V treh sekundah se torej pomnoži število ljudi na svetu za 2, vsako minuto za 40 in vsak dan za 57.000. Vsakdanji prirastek človeštva bi torej zadostoval za naselitev približno tako velikega mesta, kakor je Ljubljana.

Sinček ali hčerka

Kateraga očeta ali matere in spe ne zanima vprašanje, ali bo novo bitje sinček ali hčerka? Nadebudni očete so navadno bolj vneti za sinove, matere pa zopet za hčerke, ne eni ne drugi pa ne vedo pred rojstvom otroka, ali bo deček ali deklica. Mnogo bi dali mladi zakonci, če bi jim znal kdo odgovoriti na to vprašanje vsaj nekaj dni prej, predno se lahko prepričajo sami. Učenci so poskušali že na vse načine, da bi prišli temu problemu do dna, pa ni šlo. Šele zdaj se je posrečilo najti tudi način, po katerem se da zakoncem nekaj tednov pred rojstvom otroka zanesljivo povedati, ali pride na svet deček ali deklica.

Odrešenik radovednih zakoncev je zdravnik dr. Meenes. Mož napravi s pomočjo injekcije neke posebne snovi točno röntgenovo sliko človeškega za-

rodka in tako lahko na sliki vidi, ali bo deček ali deklica. Metoda dr. Meenesa je velikega pomena tudi sicer za zdravniško vedo in nedvomno bo prišla do veljave na porodnih klinikah. Največjega pomena je pa za zakonce, ki bodo lahko že nekaj tednov pred rojstvom otroka vedeli, ali bo ženskega ali moškega spola. S tem pa seveda nikomur ni pomagano; mnogo važnejše bi bilo, če bi se posrečilo učenjakom dobiti sredstvo, s katerim bi se dal spol novega človeškega bitja poljubno določiti, odnosno izpremeniti. Tako daleč se pa najbrž narava nikoli ne bo dala prikrjati.

Žensko truplo v kovčegu

Na kolodvoru v Solniku na Madžarskem so odkrili v sredo jutraj zagoneten umor. Ko je prispel na postajo lokalni vlak iz Hatvana, so opazili železničarji pri pregledu vagonov velik kovčeg. Kovčeg je bil zelo težak in ker se je zdel železničarjem, ki so ga odnesli v pisarno, sumljiv. So poklicali železniško policijo in ta je našla v njem truplo mlade žene. Vsi znaki kažejo, da gre za umor iz naslade. Oblasti so takoj navedle strogo preiskavo, ki je pokazala, da je pripeljal kovčeg na kolodvor v Hatvanu 30 do 35 letni mož, podoben obrtniku, v spremstvu 15 do 16 letne deklice. Potniki so mu pomagali spraviti v vagonu III. razreda kovčeg na polico za prtljago. Potem sta neznanec in njegova spremljevalka izginila, kovčeg je pa prispel sam v Solnok.

Ker se je zgodilo vse v ranih jutranjih urah, ko je bila še tema, ne more nihče opisati neznanega moškega in njegove spremljevalke. Zdravniški pregled trupla je pokazal, da gre za

16 do 20 letno dekle kostanjevih las, modrih oči in dobro negovanih rok. Na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja, samo v ustih in ušesih je bila strnjena kri. Zdravniki sodijo, da je bila žrtev neznanega pohotnega zadušenja.

Urad ljubezni

Uradi menda nikjer na svetu niso posebno priljubljeni. Pač pa so imeli v Los Angelesu urad, kamo so ljudje zelo radi zahajali. Neko dekle je opozorilo policijo, da je otvoril neki bivši agent pisarno ljubezni in da na deslo posreduje odnosno pomaga za ljubljencem v ljubezni. Zakaj bi človek čakal na naključje, da se z nekom seznani, če ima pa na razpolago posebno pisarno, ki opravi to namesto njega? Policija pa seveda ni naklonjena takim ustanovam in zato je podjetnemu agentu takoj stopila na prste.

Polijski agenti so preiskali urad ljubezni in našli glavno knjigo, kjer je bilo nad 100 naslovov deklet od 16 do 20 let in mnogo imen moških iz boljše družbe v Los Angelesu in Hollywoodu. Poleg tega so našli tudi »Navodila o ljubezni za mlada dekleta«. V tej poučni brošuri, ki jo je napisala sama tajnica urada ljubezni, je točno povedano, kako naj ravna dekleta, da zmešajo moške glave in jim izpraznijo žepce. Preiskava je dognala, da so se vršile v uradu čisto orgije. Agent in njegova tajnica sta bila aretirana.

O sanjah

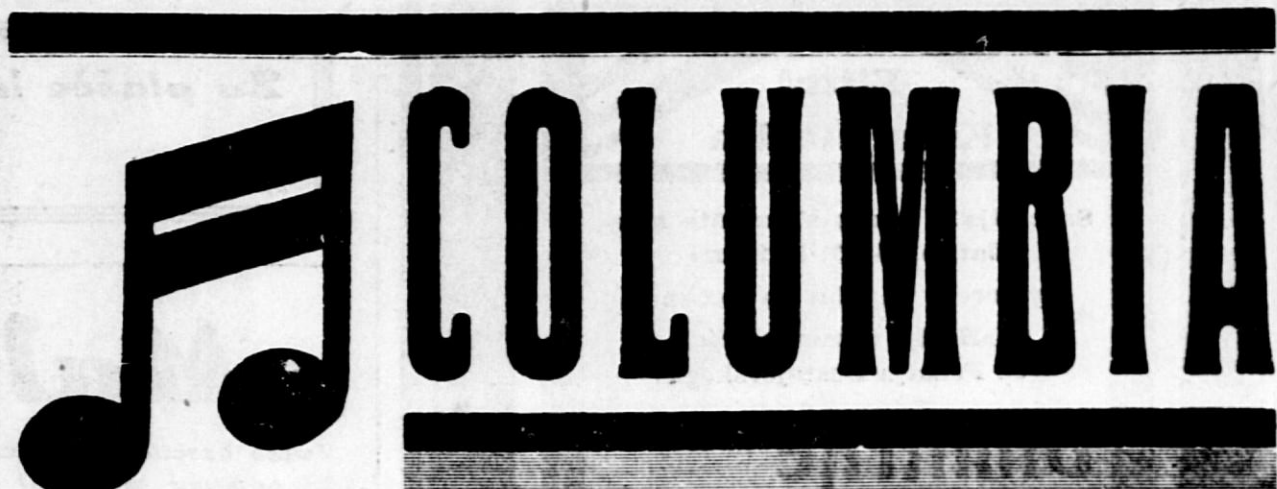
Sanje često ne izvirajo samo iz naše podzvesti in niso samo izraz naših zatrtih želja. Pogosto vplivajo tudi zunanje okolnosti, katerim slede vedno enake sanje. Če imamo tesno čez roke nategnjeno rjuho, se nam rado sanja, da nas kdo objema ali pa nekaj pritiska na prst. Stebelce slame med prsti na nogah ima navadno za posledico sanje o mukah v mučnici. Če se v spanju deloma razodenemo, imamo neprijeten občutek, da se izprehajamo napol nagi po ulici in vzbujamo splošno ogorčenje. Če ima človek v spanju na nosu ali v ustih svilen robec, se mu sanja, da ga pokopavajo živega.

Nekdo je zaspal pri belem dnevu in sanjalo se mu je, da se je spoprijel z zmajem, ki se mu je vedno bolj bližal, da bi planil nanj, naenkrat se je pa ustavil in pogreznil v zemljo. Speči se je zbudil in opazil, da je zastrl velik črn oblak sonce, ki mu je sijalo prej v obraz. Drugi je zaspal in imel je neprijetne sanje, da leži njegova glava na nakovalu in da razbija po nji kovač s kladivom. Ko se je zbudil, je res slišal udarce kladiva po nakovalu v bližnji kovačnici. Na spanje odnosno sanje močno vplivata jed in alkohol. Če se človek zvečer pred spanjem preveč najje, se mu rado sanja, da se bori s tolovaji, da tišči na vso moč vrata sobe, v katero sihitjo z druge strani vlomilci itd.

Žrtve ljubezni in strasti

Število umorov, katerih motiv je bila ljubezen ali strast, se je v Parizu zadnja leta tako pomnožilo, da je začela javnost podtakati sodiščem, da so ona kriva, ker premo kaznujejo morilce, mnoge pa celo oproste. Pariški »Matin« priobčuje zanimive podatke o umorih zaradi nesrečne ljubezni ali prekipajoče strasti in pravi, da so morilci in žrtve večinoma zaljubljeni, ki jih ne vežejo zakonske vezi. Moški si sodijo večinoma sami, končajo si življenje in sicer mnogo pogostejše, kakor ženske, ki so izvršile enak zločin. To pravi, da moški bolj obžalujejo svojo prenapetost ali pa da računajo ženske na prizanesljivost sodnikov. Zadnje dve leti sta si končali življenje samo dve mladi, morilcev, ki so segli po samomorilnem orozju, je bilo pa 38, čeprav je bilo žensk, ki so segle v afektu po morilnem orozju, mnogo več.

Predlanskim je bilo takih umorov v Parizu 51, lani pa 48. Poskušanih umorov zaradi nesrečne ljubezni je bilo predlanskim 65, lani pa 64. Na umorih in poskušanih umorih so participirale ženske v mnogo večji meri, kakor moški, ki so postali njihova žrtev. V ve-

plošče 25 cm, črna etiketa

(narodne, šlagerji itd.)

sedaj samo 60.- Din

KOMPLETNE OPERE

30 cm, zelena etiketa

sedaj samo 105.- Din

za ploščo

in pripadajoči albumi zastoni

Dobivajo se v vseh gramofonskih prodajalnah

Zahtevajte brezplačne kataloge!

COLUMBIA GRAPHOPHONE JUGOSLAVENSKO P.
ZAGREB — ILICA 44.

1024

čini primerov so padli kot žrtve moški, ljubčki dotičnih žensk. Predlanskim je bilo takih primerov 19, lani pa 20. Zakonskih mož so umorile žene predlanskim 13, lani pa 16. Nasilne smrti je umrlo predlanskim 14 priležnic in 18 zakonskih žen. Najpriljubnejše morilno orožje je seveda revolver, zelo priljubljena je pa tudi britve.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

V slučajih zastrupljenja povzročena po zastrupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu, je uporaba naravnega »Franz Josefove« grenčice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svincom staropreiskušena »Franz Josefova« voda ne odpravi samo trdovratno zapoko, temveč da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Radioprogram

Nedelja, 15. marca.

9: Ing. Edo Fugina: O osuševanju zemljišč; 9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10: Versko predavanje; 10.20: Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju; 10.45: Ga. A. Černe: Kako se hranijo piški; 11.15: Radio orkester; 12: Časovna napoved in poročila, plošče; 15.30: Gdč. A. Lebar: Dekle — čuvarica ognja v templju; 16: Postanek nafta in njen gospodarski pomen (Vacuum Oil Company); 16.30: Dijaški jazz gojencev II. drž. gimnazije; 17: Reimann-Schwartz: Paček s križem (St. Jakobski gledališki oder); 20: Prenos iz Prage: Reprezentativni koncert Češke Filharmonije, dirigent Bruno Walter, kompozicije Ludw. v. Beethovna; 2: Časovna napoved in poročila; 22.15: Hawaii-jazz; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 16. marca.

12.15: Plošče (mešan program); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Radio orkester; 18.30: Dr. A. Bajec: Italijanska; 19: Prof. Tine Debeljak: Poljska; 19.30: Zdravstvena ura; dr. Osolnik: O vplivu žarkov na organizem; 20: Nega avtomobila (Vacuum Oil Company); 20.30: Večer Radio orkestra, Hawaii jazz; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 17. marca.

12.15: Plošče (slovenska in plesna glasba); 13: Čas, plošče, borza; 18: Radio orkester; 19: Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali; 19.30: Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina; 20: Risto-Savinov ura; 21: Slovenska glasba, izvajajo Radio orkester; 23: Napoved programa za naslednji dan, časovna napoved in poročila.

Kralj in dvorni norec.

— Hodi na moji levi strani! — zakriči kralj na svojega dvornega norca. — Na desni strani ne trpi nobenega norca!

— Meni je pa vseeno, — pravi norec in zamenja svoje mesto.

C. G. Norris.

78

Vroča kri

Roman.

— Ojoi! — pokazala je na njegovo brado in obleko, na kateri so se poznali sledovi namazanih Zeldinih lic.

— Ponosen sem na to, dete moje. Danes ste mi prinesli mnogo sreče, kakor vedno, od kar vas poznam.

— Za vse, kar sem dosegla, se moram zahvaliti vam.

Nekaj časa sta si gledala prijateljsko v oči.

— Kje neki je Tom?

— Bog ve. Sicer pa ni ravnal tako nespametno kakor bi človek mislil. Lahko noč. Hvala bogu, da je šlo vse po sreči. Danes ste dosegli slavo, verjemite mi.

In že je odhitel po opravkih. Miranda je stopila k Zeldi z njenim plaščem v rokah.

— Ah, zelo ste prijazni, — je dejala smej. — O, če bi mogla zdaj vsaj pet minut počivati v garderobi... Naprej ni prišla. Začelo se je čestitanje. Prva

je bila Nina. Obe roki je prožila Zeldi nasproti.

— Sijajno, dete moje! Divno! Ralph Martingale! — Prekrasno. Zeldi! Jutri bo govorilo o vas vse mesto. Sijajen uspeh.

Carruth je pa molčal, samo roko ji je spoštljivo poljubil; čestitost so ji prišli še Billy Winship, Maud de Reszke — ljuba stara Maud! — Dean Farquharson in mnogo drugih.

— Oh, — je vzdihnila Zeldi nenadoma, prerila se je skozi množico in že je stala pred gospo Harney. Stara dama je bila s svojo umetno pričko, dragocenim nakitom za vratom in hermelinovim plaščem impozantna, kraljevska; Chesebrough in John sta stala pri nji liki telesna straža.

Dami sta si segli v roke. Bili sta preveč ginjeni, da bi mogli govoriti. — Ne morem vam poljubiti roke. — je zašepetala Zeldi slednjič in pokazala na svoje namazane ušnice. — Kje pa je?

Mati je smeje zmajala z glavo. — Po pravici ste lahko ponosni, zelo ponosni.

— Vi ste ga ustvarili.

— Nikakor ne jaz, temveč vi.

John je bil videti malo smešen, ko je vzel molče njeno ročico v svojo orja-

ško pest in se zagledal v njen obraz.

Ljuba milostiva gospa, bil sem tako srečen, da sem vas mogel obudovati kot »Jenny«, toda tako odlično niste še nikoli igrali kakor danes.

— Vsi smo ponosni in veseli, — se je oglašil Chesebrough.

Množica je potisnila Zeldo k steni in pritiskala za njo; stari in novi prijatelji, vsi so ji hoteli stisniti roko in čestitati.

V glavi se ji je zvrtelo.

— Zares — prav zares, — je dejala z drhtečim glasom, — vsi ste izredno ljubeznivi, toda oprostite mi morate. Saj ne morem več stati na nogah. Rada bi se tudi umila... Miranda!... Je videl kdo mojo sobarico?

Množica se je razdelila, pojavila se je Miranda vsa v skrbih, prišla je svojo gosposarico in jo odvedla v garderobo.

— Zapodi jih — zakleni vrata!

Zelda je omahnila na opek divan v garderobi in naslonila glavo na blaznico.

— Rože — odnesi rože, — je zašepetala. — Tega vonja ne prenesem.

Zatisnila je oči in si jih zakrila z rokami. Miranda je tekala po prstih sem in tja in spravljala garderobo v red. O, ta nedosegljiva Miranda! Zdal

je čutila, kako so ji spretni prsti odpele stare, mnogo prevelike čevlje, ki jih je nosila na odru.

— Tako, gospodična, popijte malo vode in umijte se, potem pa brž domov v posteljo.

Dobra, skrbna Miranda!

S težavo je Zeldi vstala in si začela mazati obraz z maslo. Ko je bila njena koža na licih, nosu in čelu zopet čista, se je počutila poživljeno in osveženo.

— Velik uspeh, Miranda, a?

— Da, da, gospodična. Zdal se je pa požurite domov, da si odpočijete. Jutri zjutraj imate matinejo — še zboleli boste, če pojde tako naprej.

Končno je bila Zeldi oblečena in smuknila je v svoj kožuh. Odšla je na cesto in vstopila v avtomobil, ki jo je že čakal. Ni se ji bilo treba več skrivati; množica se je bila razkropila, ulica je bila prazna.

Bilo je končano. Nekdo je trdil, da je bil to zgodovinski dogodek. Za Zeldo vsekar. Premiera drame »Dekla« ji ostane vse življenje v spominu. Nedvomno nastopi še v drugih premierah, toda nobena je ne bo spravila tako iz ravnovesja kakor jo je ta. Poleg tega ji je bila v veliko zadoščenje zavest, da

je dobro igrala. Upala je, da bo Tom enakega mnenja. Henry je bil zelo navdušen. Po njegovem mnenju je igrala bolje nego pri svojem prvem nastopu. Takrat je bila preveč plaša in nervozna. Delo, delo, delo, tri tedne napornega dela! Včeraj je trajala skušnja do pozne noči in danes je bila tako razburjena, da ves dan ni mogla jesti. Niti minute miru. Zdal je bila trudna, trudna — preveč trudna, da bi mogla zaspati. Kako neki si pomagajo v takih primerih druge igralko?

Vrnišči se v hotel je opazila v veži mladeniča visoke postave, ki je vstal in ji zastavil pot. Prijetno presenečena je spoznala Toma.

— Še danes sem te moral videti, pa čeprav samo za trenutek. Kaj te je zadrževalo tako dolgo?

— Gledališče! Prihajam naravnost iz gledališča. Niso me pustili prej. Ljudje so kar noreli od navdušenja.

— Kako je ugajala drama Meservu?

— Ah, Tom, kje si pa bil? Kaj nisi bil v gledališču? Kaj nisi slišal, kako te je občinstvo klicalo na oder?

— Odšel sem pred koncem. Nisem mogel vzdržati. Nisem mogel počakati do konca.

— Ah, bože moj!

Elitni Kino Matica

Senzacija! Danes si morate ogledati ob 4., 7. in 9. uri govoreči vefilm po romanu »Bratje Karamazovi« od Fedorja Dostojevskega

Dimitrije Karamazov

Fritz Kortner — Ana Sten

Režija F. OZEP

Tel. 2124

Dvokolesa. motorji. šivalni stroji

otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„Tribuna“ F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠTEV 4

RADIOBALZAMIKA

ZANESLJIVO
SREDSTVO
PROT: REVMATIZMU,
PREHLADU IN ISHIJASU.
LABORATORIJ BEOGRAD
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN. 75

SARAJEVSKA 84

KLISARNA

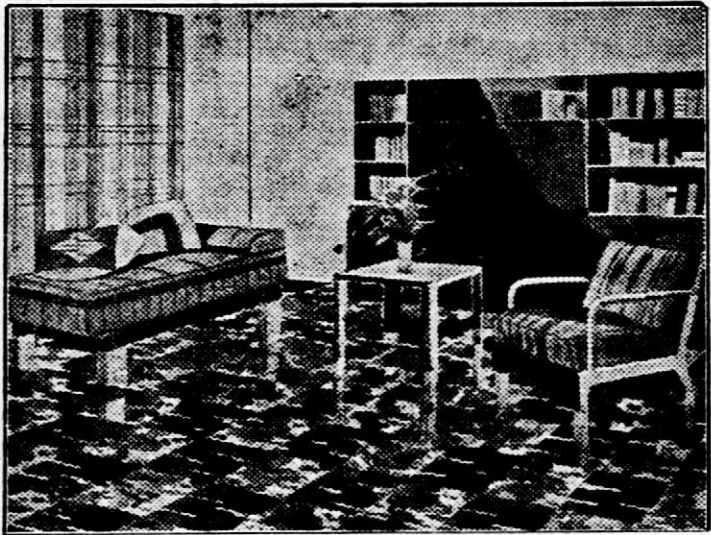
Telefon št. 2495

IZVRŠUJE ENOBARVNE IN
VEČBARVNE FOTOGRAFIJE,
ENOBARVNE IN VEČBARV-
NE AUTOTIPJE, KOMBINI-
RANJE FOTOGRAFIJ, KATA-
LOGE, KARTICE, KARTICE
IZ FOTOGRAFIJ, KARTICE
IZ FOTOGRAFIJ, KARTICE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Specijalna delavnica tapetniških izdelkov

za notranjo opremo

KAROL SITAR

LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA ŠT. 12 (dvorišče)

Zaradi pozne sezone prodamo po reklamnih cenah

2000 KOMADOV DEŽNIH PLAŠČEV (PELERIN)

sajamčeno nepremotljivih br. R. (samo 15 dkg težke iz umetne ruske celuloze, imitacija ribje kože) da se nalahno zloži in nositi v žepu v skafli, zelo pripravna za gospode, gospe in otroke. 1 komad s kapuco in škaflico samo 48.— Din (2 komada 94.— Din). Nadalje iz impregniranega sukna (oljnega batista) samo 1 vrsta v raznih barvah. 1 dežni plašč (pelérin) Din 150.—. Pošilja se franko ocarinjeno po povzetju.

„Lineria - Export“

PRAGA. Vinohrady, Gregrova 18
Neodgovarjajoče se lahko zamenja.

Za plašče in kostime pristno angl. in franc. blago posebno pri
P. Maždič, Ljubljana. — Ogled neobvezen!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanje brez znamke se odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

TRGOVSKI POMOČNIK
več tudi vodstva velikoprodaje tobaka, točasnno še v službi, prosi cenj. ponudbe za enako zaposlitev. — Alojzij Kemperle, Marenberg. 1036

STROJE
Pressmaschine, avtomat Längs-spunde. Fassondbank — kupim. Ponudbe na upravo »Slov. Nar.« pod šifro »Stroje/1033«.

VAJENCA

za soboslikarsko in pleskar-sko obrt, z vso oskrbo v hiši sprejme Ivan Kovačič, slikar in pleskar v Metliki. 1035

UCENKO

za damsko krojaštvo sprejme modni atelje Fani Jager, Kolo-dvorska ulica 28. 1042

Klavirji pianini Dalibor“ (ČSR)

ki ste jih videli na Velesejmu, so prvovrstni instrumenti (klopne konstrukcije, agraži, 3 pedali (harfa), lahka precizna mehanika, elektr. svetiljke, začasno še za reklamno ceno Din 15.200.— na obroke od Din 400.— izključno le pri tvrdki

Alfonz Breznik

Ljubljana, Mestni trg št. 3 (magistrat)

I. SLANOVIC

SPLOŠNO KLJUČAVNICARSTVO,
Gajeva ulica št. 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijalna dela: delikatna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno ponikljana.

KADLECOWI APARATI

ti su ipak najbolji za
F. KADLEC TEMERIN
TVORNICI INKUBATORA
TRAŽITE KATALOG

Veća množina

makulaturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

PRIHRANITE

denar, čas in jezo, ako izolirate zoper viago in rjo Vaše

streh, temeljne zidove, železne konstrukcije, vodne nabiralnike, terase, balkone in napeljave iz cevi

s svetovno priznanimi

„CONCO“

amerikanskimi azbestno nitka-stimi izolacijskimi produkti.

The Continental Products Co. Euclid, Ohio U. S. A.

Razpečavanje za Jugoslavijo: Mirko Marmolj, Maribor, Cankarjeva ulica 26.

Vsa dela s »Conco« preparati izvršuje tvrdka

PETER ŽITNIK, splošno kleparstvo in instalacijsko strolovodov

LJUBLJANA, Ambrožev trg 9
Telefon št. 3146.

26/L

Čopiče

vseh vrst, zimnate metle, raz-nazna omela, najrazličnejše ščetke vseh velikosti izdeluje najceneje

Hinko Šimenc

KONGRESNI TRG ŠTEV. 8 (poleg kino Matic)

29/L

HARMONIKE

izdelujem nove in sprejemam v popravilo vse glasbene instrum-ente. — JANC, LJUBLJANA, Bohoričeva 9.

Deske.

trame, letve raznih dimenzij za stavbe, ograje in pode — dobavi po najnižji ceni

Mirija, d. z. o. z.,

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46, tel. 28—20, Miklošičeva cesta 6, tel. 25—95

BUKOVA DRVA
TRBOVELJSKI
PREMOG
pri št.

„KURIVO“
LJUBLJANA, Dunaj-ska cesta št. 33 (na Balkanu)
Telefon 34—34

Najboljši češki blagov

Zajamčeno čistovolneno
moške in damske blagove
zadnjih novosti za
pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNIC
SUKNA

Siegel - Imhof — Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoni in poštne prosto.

Pri boleznih želodca in črev

vzemite tudi Vi FIGOL. FIGOL osvežuje in čisti kri. Dobiva se po vseh lekarnah, po pošti pa razpošilja izdelovalec

Apoteka Dr. Semelič, Dubrovnik 2/60. — 3 steklenice s poštino 105, 8 steklenic 245, 1 steklenica 40 Din.

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hi-potek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. o. z. Ljubljana, Kolodvorska ulica 35/I

Pravila proti plačilu Din 5.— v znamkah. — Za odgovor prosimo znamko.

Uradne ure od 8. do 12. in od 14. do 18.

Tribuna dvokolo s „Sachs“ motorjem

posebno močni, okvir ni-zek, močnejša pnevmati-ka, motor v sredini mon-tiran z dvojno predstavo in spojko, 1 1/4 K. S. — Vozi 30 do 40 km na uro in porabi 2 litra goriva na 100 km. Dobi se tudi sam motorček, katerega se lahko na navadno močno kolo montira. Ce-na prav nizka, ceniki franko.

»Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

MODERNA HIŠA

z velikim kavarniškim lokalom

klubnimi sobami in gostilniško koncesijo, prekrasno sta-novanje, v mestu na Gornjem Štajerskem, NA PRODAJ. Cena 95.000 šilingov. Naplačila 30.000 do 40.000 šilin-gov. — Dopisi pod »Preiswert 777« na Annoncen-Expedi-tion Glaser, Graz, Schlögelgasse 1, Österreich.

NEVESTINE OPREME

najfinejše in najcenejše v veliki izbiri prekrasnih vzorcev mehanično umetno in ročno veže

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj

Entlanje meter 25 par; »Breda« robci komad Din 2.—.

TVORNIŠKO NAPRAVO

ali primerno zemljišče

ISČE v Sloveniji inozemska tekstilna firma. Prednost domačija z vodno močjo.

Ponudbe v nemškem jeziku pod »W 8182 Z« na Publicitas, Zürich, Švica.

Od dobrega najboljšje je le

Gritzner = Adler

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba — najboljši material!

Novost!

Sivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

JOS. PETELINC - LJUBLJANA

TELEFON INTERURBAN 2913

Zmerne cene tudi na obroke